Năm thứ tư — N° 924 | Mỗi số 0$06 | Thứ năm 15 Juin 1933

HAY DÙNG SỮA HIỆU

Đuốc nhà nam

NGUYỄN-PHAN-LONG
BÁO QUÁN VÀ TÒA-SOẠN
72, Rue Lagrandière — Dây thép nói số 6,96

Hút thuốc
JOB
Hay là đừng hút thuốc

Tương-lai hoàn-cầu quan-hệ với nước ta thế nào?

Bàn suốt cuộc tương-lai thế-giới và tiền đồ của nước ta

PHAN-SÀO-NAM

IV

Tuy nhiên, Mỹ có lẽ nào vòng tay ngồi dòm Nhựt đánh Tàu mãi được sao?

Không! Không! Chẳng trước thì sau, tất cũng có ngày Mỹ ra tay chống với Nhựt mà Mỹ muốn thiệt hiện việc ấy, tất lại phải rắn dụng chước «*Phạt-Giao*» trước đã.

Thứ nhứt là dụng ngón gì để cho Anh Pháp phải rời Nhựt ra; thứ nhì là dùng kế gì kéo cả Nga Đức nhập với Mỹ làm một phe. Mỹ không dùng được kế hoạch như trên thì tất phải dùng kế hoạch như dưới, nhưng xét cho đúng sự thiệt thì chắc Anh Pháp không rời Nhựt ra.

Ở trong cuộc Nhựt-Hoa giao-chiến, khi trước bàn cờ chưa xuất *xe* ngăng *pháo*, thì Nhựt đã tính ngầm lo sâu, mà bí-mật kết phe lập phái của mình.

Tình-hình liệt-cường đối với Trung-hoa, ai nấy cũng muốn nhúng ngón tay ở trong nồi thịt; Nhựt vẫn nhỏ nước miếng dài đến ba thước, mà các nước khác nữa cũng nuốt nước miếng luôn luôn. Tựu trung thì Anh, Mỹ vẫn không kém gì Nhựt. Những quyền lợi đã được sẵn rồi, vẫn muốn hết sức bảo toàn, mà những quyền lợi chưa vào tay kia, thì cũng toan đắc-thốn tấn-xích. (*được một tấc rồi lại muốn dài ra cho đầy cả thước*).

Anh bá phải được Cửu-long, Hương-cảng rồi mà đã lấy làm no bụng đâu, họ những toan nuốt cả Quảng-đông và Giang-tây kia nữa. Pháp bá phải được Quảng-châu loan cùng là Vân-Nam thiết lộ mà đã chán đâu, còn muốn một Quảng tây, Vân Nam kia nữa. Ngoài ra những quyền lợi bất-bình đẳng, Anh Pháp đã choán được khá nhiều, giả như đứng dòm Nhựt thua với Mỹ thì kết cuộc thành ra Tàu hơn, Tàu đã hơn thì những bất-bình-đẳng điều-ước, Tàu tất đòi thủ-tiêu bao nhiêu năm trước, mà công phu Anh Pháp kinh-dinh công-cuộc đối Hoa, chẳng phải thành ra chuyện «*dã tràng xe cát biển*» hay sao!

Nghĩ cho suốt hết toàn cuộc lợi hại hiện tại và tương-lai, thì nước cờ thắng toán của Anh Pháp, có gì hơn là liên hiệp với Nhựt.

Ôi! Anh, Pháp, Nhựt, ba nước ngủ tuy khác giường, mà chiêm-bao chung một hồn óc.

Nước cờ sắp sẵn, há phải vì khách bàng quan xui dục mà thay đổi được đâu? Nước Mỹ dầu trăm khéo ngàn khôn, lưỡi dài 3 tấc, cũng không thể nào mà rẻ Anh, Pháp với Nhựt ra làm hai được.

Thế thì phương châm ngoại giao của Mỹ, mà muốn cho Anh Pháp rời bỏ Nhựt theo mình, chẳng khác gì muốn leo lên ngọn cây mà mong bắt được cá đó vậy.

Mỹ bây giờ tất phải đổi phương lược mà dụng cách dưới nầy:

Trên kia đã nói Mỹ tất phải liên hợp Nga Đức làm một phe.

Thoạt nghe câu nói ấy chắc có người cãi rằng: «Mỹ là nước tư-bổn, Nga là nước lao-nông. *Lao* với *tư* vẫn là hục hặc trái nghịch nhau đã lâu ngày, thì làm sao hai nước đi chung một mối được?»

Nói như thế cũng có lẽ, nhưng có biết đâu trên đường chánh trị ngoại giao, chỉ xem ở lợi hại mà biến thông, chẳng bao giờ vì chủ nghĩa mà cố chấp.

Nếu trước khi Nhựt chưa đánh Hoa thì bảo rằng: Mỹ không dám thân Nga, Nga không thể dính Mỹ là sự lý đang nhiên.

Bây giờ Nhựt đã đánh Hoa, việc sờ sờ trước mắt, Mỹ mà muốn cúi đầu chịu Nhựt, thì còn gì là mặt mũi ông chủ-nhơn ở Thái-bình-dương nữa?

Thế thì muốn rửa cái nhục ấy âu là chịu lún với Nga, đổi mặt sận làm sắc cười, cầu cho được Nga bắt tay với mình mà chống Nhựt.

Còn về phần Nga thì thế nào?

Cái chủ-nghĩa làm cho thế-giới xích-hóa, Nga vẫn bao-tàng họa-tâm từ 10 năm trở về trước. Hồi Lý-ninh chưa tạ-thế, đã toan đem hai bàn tay đỏ mà nhuộm cả Âu-châu, bắt đầu từ nước Ba-lan, rồi chuyển sang Thổ-nhĩ Kỳ, nhuộm luôn cả Đức, cả Pháp. Có bụng tâm lo tát như thế, trước hết Nga mới thử ngón tay thợ nhuộm ở nước Ba-lan, ai dè Ba-lan cũng chẳng phải hèn. Nga, Ba đánh nhau đã gần hai năm, kết quả Nga không được một tý công-hiệu nào cả.

Việc đó tuy vì có nước Anh nước Pháp âm-trợ cho Ba-lan, mà thiệt tay trắng không chịu nhuộm son, cũng đáng ghê cho Ba-lan là cứng lắm.

Chẳng bao lâu thì Lý-Ninh tạ-thế Tô-duy-Ai chánh-phủ phải xoay tay lái, đổi hướng đi, họ quyết kế trước hãy nhuộm đỏ Á-châu, rồi sau mới nhuộm đến Âu-Mỹ.

Giáp ranh với Tây-bá lợi-á, có nước Tàu, đất *đai* nhơn dân chiếm phần hơn nửa của Á-châu. Hễ nhuộm xong nước Tàu, tức là Á-châu thành ra đỏ hết. Nga lúc bây giờ cố làm thân với Tàu, một mặt khiến Gia-lạp-hân làm đại sứ ở Bắc-kinh mà liên lạc với Bắc chánh phủ. Lại một mặt khiến Bảo-la-Đình xuống Quảng đông làm quân sự cố vấn cho Tôn-trung-Sơn, mà liên kết với Nam chánh phủ. Ngoài ra, họ còn trả lại Tô-giới Nga cho Tàu, thôi hườn bồi khoản năm Canh-tý cho Tàu. Hồi đó là Hồi

(*Coi qua trương sáu*)

Tình-cảnh ở Hậu-giang rất khổ

Nhiều người mỗi ngày chỉ ăn một bữa cháo

Thấy trong tập Bán-nguyệt kỳ yếu của Phòng Canh nông Nam-kỳ, có đăng tóm tắt những bức thơ của người Hậu-giang gởi lên thổ than tình-cảnh, nhứt là bức thơ của ba ông Nimbeau, Phạm-văn-Ngởi, Lê-quang-Nhơn nói dân tình ở miệt nầy khổ sở hết sức.

Nhiều người không có lúa gạo đâu mà ăn, đến đỗi bây giờ mỗi ngày chỉ có một bữa. Xem ra họ nghèo khổ hết chỗ nói. thật năm nay không chạy đâu ra tiền đóng nổi thuế thân.

Lúa ở tỉnh Longxuyên mất giá đi tới 65°/o. Các điền-chủ không có tiền cho tá điền vay mượn làm mùa được nữa. Ruộng đất bỏ hoang từng cánh minh mông.

Nguy thay!

Chuyện thị-phi

Ông Soliva nở lòng thẳng tay quá

Ta thường phải than phiền ít nhiều ông chánh-trị và văn-sĩ bên tây qua đây gọi là đi điều tra khảo-sát, mà kỳ thiệt chỉ là sang chơi để bắn voi hay ăn tiệc đôi ba tuần rồi về viết sách đăng báo, nói những chuyện quan-hệ về chánh-sự Đông-Pháp, về dân-tình Việt-nam, phạm nhiều điều sai lầm hết sức.

Sự sai lầm ấy có thiệt hại cho xứ mình đây ra thế nào, tôi đã từng có dịp tỏ bày rồi, nay không phải nhắc lại làm chi nữa.

Thôi, mấy ông đó sai lầm, là tại mấy ông ở xa tới, chẳng qua chỉ đi lược ngó sơ rồi về, sự ấy mình có thể hiểu đặng. Chỉ không hiểu nổi, là có nhiều ông ở ngay xứ mình đây, không biết là trải bao nhiêu năm, đi đường đã mòn, tắm nước mình đã chai, ăn cơm mình đã mập, thế mà khi họ nói ra hay là làm việc, cũng bị sai lầm như mấy ông kia mới lạ.

Ai đó vậy?

Ông Soliva tổng-thanh-tra nhà băng Đông-Pháp chớ ai! Ấy là ta đem ông lớn ra làm chứng cớ, chớ không chỉ mấy người nhỏ.

Hồi ra thì cái việc nhà băng Saigon sụt lương người làm tới bốn, năm, sáu chục phần trăm hiện giờ, chính là ông làm. Mà sở dĩ ông làm đành lòng thẳng tay quá như thế, chính là bởi chỗ ông hiểu sai xứ mình mà ra.

Cái chỗ hiểu sai của ông ở đâu?

Đây.

Trước khi vô Saigon tạm-thế ngồi tổng thanh-tra của ông Gannay mắc việc về Paris, thì ông Soliva đã từng ở Bắc-hà lâu ngày, khi làm chủ băng ở Hải phòng, khi làm chủ băng ở Hanoi.

Cái giá sanh-hoạt ở ngoài Bắc ta, từ cửa nhà ăn uống cho tới xe cộ thuế rẫu, mỗi thứ gì cũng có phần rẻ hơn Saigon nhiều; điều ấy ai là người tự xưng rằng minh thạo xứ Đông-dương, thì tất nhiên phải biết. Vì sanh-hoạt được rẻ hơn, cho nên anh em ta ở ngoài, làm công với các băng, dầu lương ít cũng đủ ăn xài, chịu đựng. Cũng bởi vậy, mà cùng là nhà băng Đông-Pháp, nhưng mà ngạch lương người làm ở Hanoi với Saigon vẫn có hơn kém khác nhau. Người làm băng Hanoi ăn lương năm sáu chục, cũng như người làm băng Saigon phải ăn lương chín chục một trăm mới đủ.

Nay ông Soliva vô Saigon quyền chức tổng-thanh-tra mở cuốn sổ lương người làm ra, thấy cậu nào cũng ăn lương từ tám chín chục trở lên, ông vùng nhớ tới Hanoi, Haiphong mà dựt mình:

— Chúa ôi! Tụi nó ăn lương gì dữ vậy! Ta phải giảm bớt bớn đỡ tốn cho công-ty, và băng chánh ở đường Haussman, phải khen tài lên chức cho ta chớ.

Bởi đó ông mới thi-hành bớt lương của người làm ở Saigon đây từ 40°/o trở đi, mấy thầy ăn ba bốn trăm không đau đớn gì, chớ mấy thầy phần nhiều ăn chín chục và trăm ngoài, thì bây giờ muốn khóc.

Trong ý ông Soliva nói rằng cái sự sống của các thầy làm băng ngoài Bắc có thể nuôi bằng số lương bốn năm chục được thì ở Saigon đây chúng nó cũng bô cồi Đông-Pháp, cũng là mũi xẹp Annam, cũng ăn cơm gạo nước mắm, phải cần chi nhiều. Để cho chúng nó vừa sống như ở ngoài Bắc là đủ. Tôi lại ông! ông không biết sự sống của người Việt-nam ở cõi Đông-Pháp nầy. Saigon và Hanoi vẫn có cái mực mắc rẻ hơn kém nhau đến 40°/o. Vì ông hiểu sai cho nên ông mới vô những người làm công vất vả ở băng Saigon nầy một cách nặng nề đau đớn như thế.

Thiệt vậy, ông ở nhà lầu băng trả, đi xe hơi băng trả, lương bạc ngàn băng trả, ông không xét giùm cái phí-khoản sanh hoạt tại Saigon nầy, người làm của ông, họ ăn lối tám chín chục, chỉ vừa tằn tiện đủ sống; nếu có gia đình đông người, con cái đi học, thì họ thiếu thốn ngay. Nhà băng vẫn lời hoài, lẽ nên ở có đức với người làm công giúp việc cho mình mà đừng cắt tiền họ ở đây, và thêm cho họ ở ngoài Bắc mới phải. Nếu có phải bớt thì 10°/o, như các băng khác cũng vừa, chớ làm gì đập người ta đến 40°/o, trở đi, chi vậy?

Tôi biết chắc tại ông hiểu sai cái giá sanh-hoạt của *Hanoi* với Saigon, nên ông mới đập như vậy đó, phải không?

NAM-CHỨC.

CỌP NHAI MỘT CÁNH TAY LÍNH SĂN-ĐÁ

Bữa chúa nhựt rồi một tên săn đá ở sơ lục-quân trên Pnom-Penh không hiểu làm thế nào, mà lại nhè đút tay vô chuồng cọp, bị cọp gậm luôn.

Con cọp nầy dữ lắm, gậm nát hết một cánh tay của anh săn-đá ấy. Lập tức người ta chở viên lính bị bịnh lại nhà thương và cắt cánh tay bị cọp gậm đi.

Cặp mắt của vua thật là quí báu

Vua Xiêm lại đi qua Âu Mỹ để mổ mắt một lần nữa

Ai cũng nhớ năm rồi vua Xiêm ngự qua nước ta du-lãm trở về nước, rồi liền đi qua Huê-kỳ để chữa con mắt, vì còn mắt ngài đau.

Hồi đó ngài chữa con mắt đau hết mấy chục muôn, tưởng khỏi rồi chớ.

Nay có tin rằng đến tháng giêng năm tới ngài lại ngự-giá đi Âu-châu và Mỹ-châu. Lần nầy cũng qua Huê-kỳ để mổ cái màng con mắt khác, vì mắt kia đã mổ được lành rồi, nhưng lương-y khuyên rằng phải mổ con bên đây nữa, thành ra ngài lại phải đi.

Cấm đào kép hát thương yêu nhau

Tòa án Thương-mãi ở Ba-lê hiện nay có xử một vụ án về ái-tình nam nữ, rất là vui thú mà cũng khó khăn.

Số là một ông chủ rạp hát ở quận Normandie gần đây buộc đào kép trong gánh hát của mình phải ký một khoản mới đặt ra ở trong giao kèo như vầy:

«Trong mùa hát, thì hết thảy
«cô đào, cậu kép, bạn âm-nhạc,
«đào kuliê-vô, cùng là những
«người làm trong rạp, không
«được có sự giao thiệp gì rõ
«ràng về ái-tình. Dầu ở ngoài,
«dầu trong rạp, nếu ai-trái lệ
«nầy thì bị hủy giao kèo mà
«không được bồi thường xu
«nhỏ nào hết.

Thế là ông chủ rạp hát đó cấm đào kép thương yêu trai gái với nhau.

Hội tài-tử cho khoản ấy lòng bông quá, và có hại tới danh-dự của họ. Cùng là bạn đào kép, khi họ gặp nhau trong quán nước đá, hay là khi tắm biển, mà liếc mắt và nói nhỏ với nhau chơi cũng bảo đó là họ trai gái nhau, rồi mượn cớ ấy mà hủy giao kèo của họ đi sao? Hát là hát, thương yêu nhau là thương yêu nhau, chớ cấm đào kép trai gái nhau sao được?

Bởi vậy họ đang thưa kiện ở tòa Thương-mãi để hủy khoản quái lạ ấy ở trong giao-kèo đi.

Một cái xe hơi rớt xuống hố sâu rồi cháy tan tành

Lối 8 giờ tối ngày thứ tư rạng thứ năm tuần rồi, trên đường đi Dalat, cách Blao vài cây số, có một cái xe hơi bị rớt xuống hố sâu có 15 thước rồi lửa nổi lên cháy tan tành. Xe hơi hai vợ chồng M. Le P... đi ra Dalat vừa đến chỗ nói trên là chỗ quanh, phần trời tối đen như mực, lại mưa gió nữa, mà M. P... trông thấy ánh sáng phía bên tả, như là đèn pha xe hơi, bèn tách qua phía tay mặt, ngay khi đó *M. P....* lại trông thấy một ngọn đèn nữa ở phía tay mặt.

Ấy là đèn xe phía sau một cái xe hơi hiệu Fiat đậu tại chỗ quanh ấy. Đến nước nầy dầu ai giỏi mấy cũng không tránh khỏi. Vậy, nên phải đụng vào đít xe Fiat, tống cái xe Fiat ấy lăng nhào xuống hố sâu có 15 thước. Tuy trời mưa mặc dầu, mà chừng xe hơi lăng xuống tới đáy hố rồi mà lửa phát lên cháy như cây đuốc. May sao trong xe không có người nào.

Nạn ấy xảy ra rồi, thì mới biết cái ánh sáng mà M. P..., tưởng là đèn pha xe hơi khi nãy đó là ánh sáng đèn đi săn của M. L... đương đội trên trán, là chủ cái xe Fiat kia, lúc ấy là M. L.... ở trong rừng đương đi ra xe mình.

MỘT NGÀY MỚI CỦA LỊCH-SỬ

Vua Hồng-mao là Georges V đã mở Hội-nghị kinh-tế thế-giới tại Luân-đôn

Trước mặt đại-biểu các nước văn-minh, vua Georges V khai-mạc Hội-nghị kinh-tế thế-giới hồi 3 giờ chiều ngày thứ hai 12 Juin, tại kinh-đô Hồng-mao

Khai mạc hội-nghị

Ngày mà các nước văn-minh ở thế giới chờ đợi là ngày 12 Juin, ngày ấy đã tới rồi ngày ấy là ngày mở cuộc hội nghị kinh-tế thế giới.

Ngày ấy là một ngày lớn lao quan-hệ, là ngày mà thành Luân-đôn trở nên một thành có ghi tên trong lịch sử thế giới đương kim vậy.

Vua Georges V tới

Đúng 2 giờ rưỡi, các đoàn đại biểu của các nước đều vào viện Địa-chất-học (*Musée Géologique*) mà ngồi sẵn rồi. Lúc nầy đây, viện nầy là viện của hội nghị kinh-tế thế-giới.

Các đại biểu đều mặc áo dài đen, vì có vua Hồng-mao dự.

Vua Georges V và Hoàng hậu

Độ 3 giờ, thì vua Georges V tới ở ngoài có người đi coi rất đông, thấy đức vua thì vỗ tay reo mừng hoan hô dữ lắm. Vua vô cửa chánh, ông Mac Donald lấy tư cách nghị trưởng của Hội-nghị ấy ra đón rước, có ông Avenol là Tổng-thơ-ký của Hội-quốc-liên cùng ra chào mừng. Khi vua Georges vào tới trong viện, tất cả đại-biểu đều đứng dậy, còn ngài thì thong dong bước thẳng lại cái ghế để sau ghế của ông nghị-trưởng mà ngồi.

Yên bài đâu đó xong xuôi, vua Georges đứng dậy để đọc bài diễn văn khai hội, thì các đại-biểu cũng đều đứng lên theo.

Bắt đầu, ngài tuyên bố rằng ngài lấy làm mừng vui hân hạnh mà được thấy cuộc hội hiệp quan hệ và lớn lao như thế nầy được lập thành. Ngài mong mỏi và hi vọng cho nó được kết quả mĩ mãn; ngài lại ngỏ lời mừng cho Hội Quốc-liên, vì nhờ có sức của hội ấy, nên mới có cuộc Hội-nghị ngày nay vậy.

Đoạn ngài chúc mừng cho các đoàn đại-biểu, rồi thì khởi sự đọc diễn văn. Lúc bấy giờ, từ trong viện tới ngoài viện, tư bề phẳng lặng như tờ, cái êm đềm ấy gây mối cảm giác làm sao!

Vua Georges V tuyên bố rằng:

Các ngài hôm nay khởi sự làm việc «tổ-chức lại», công việc của các ngài nặng nề lắm nhưng quả nhơn chắc ý mà tin rằng dầu cho công việc nặng nhọc bao nhiêu, các ngài cũng đồng tâm hiệp sức, thiệt tình hiệp tác nhau và có kết quả được.

Quả nhơn rất thành tâm hi vọng, quả nhơn đưa tay cho các ngài và mong rằng sức của các ngài hiệp lại sẽ có kết quả đáng mừng vui đáng hân hạnh, những cái kết quả mà tất cả dân tộc ở thế giới đang chờ mong khao khát lắm vậy.

Bài diễn-văn của ông Mac Donald

Vua Georges V đọc xong bài diễn-văn rồi, thì kế ông nghị-trưởng Mac Donald đứng lên đọc một bài diễn-văn thiệt dài.

Trước hết, ông nói về vấn-đề sợ, là vấn-đề cần phải giải-quyết mau mau, để tránh những sự trở ngại khó khăn về cuộc tổ-chức nền kinh-tế lại. Ông nói rằng:

Công việc đã khởi ở Lausanne giờ cần phải làm cho có kết quả tốt và vấn đề ấy phải giải quyết một lần cho giứt đi.

Rồi ông lại nói rõ về giới-hạn của hội nghị, bày tỏ chánh-sách của mỗi nước để tổ-chức nền kinh-tế lại.

Sau khi nói về sức nặng nhọc của các đoàn đại-biểu và công việc của Hội-nghị là thế nào rồi, thì ngài lại kêu gọi các đoàn đại biểu hãy hiệp sức nhau để làm việc ích lợi cho thế-giới đang sầu khổ với cái nạn khủng hoảng kinh-tế, mà sự nguy-ngập thế nào ai cũng đều biết cả. Rồi lại ngài bảo cuộc hội-hiệp thương-thuyết thân mật với nhau như ngày hôm nay là một bước đường đi tấn nhứt để đưa giắt nhau vào một cuộc hiệp tác hòa-bình vậy.

(*Coi qua trương sáu*)

Hắc-y tể-tướng được phần thưởng Nobel

Ông Mussolini, lãnh-tụ đảng Phát-xít và thủ-tướng nước Ý, người ta gọi là *Hắc-y tể-tướng* vì đảng ông bận áo lót mình màu đen.

Có tin rằng phần thưởng Nobel năm nay về khoản Hòa-bình, ông Mussolini được lãnh, vì người ta nghĩ công-lao của ông đã xướng ra tờ *Hiệp ước Tứ quốc* (Pacte à Quatre) mới ký mấy bữa trước đây.

Xưa rày ông Mussolini vẫn không ưa trích gì phần thưởng Nobel, nhưng mà lần nầy hình như ông lấy làm đắc ý. Bởi vậy có tin rằng bữa phát phần thưởng ông sẽ thân hành qua Oslo mà thọ lãnh.

Ta nên biết rằng mỗi năm ở kinh-thành nước Thoại-điển làm lễ phát phần thưởng Nobel rất là trọng thể, chính tay quốc-vương Thoại-điển đưa phần thưởng cho mỗi người được trúng.

Biện-lý chống lại cái án 310 khẩu súng lục lậu dưới tàu Athos II

Ngày 8 Juin tòa tiểu-hình đã tuyên-án phạt hai tên khách-trú bị can về vụ 310 khẩu súng lục lậu dưới tàu Athos II, là một vụ độc-giả đều biết.

Hai người khách-trú ấy bị phạt sáu tháng tù về tội buôn súng lậu, 6 ngày tù về tội phạm luật thương chánh và 11 ngàn đồng bồi thường, mà hãng Nhà-Rồng phải chịu trách-nhậm.

Nay có tin cho hay rằng quan Biện-lý đã chống lại cái án ấy lên tòa trên, vì cho tòa tiểu-hình xử như vậy là nhẹ.

VUA TRỤ THÁC SANH

CHUYỆN THẰNG QUỶ GIÀ MÀ CẶP TỚI 284 CÔ TÌNH-NHƠN VÀ GIẾT CHẾT 10 CHỊ VỢ

VII

1—2—3—4 5—6—7—là cái quái gì?

Sở dĩ thằng quỷ *Lăng-Ruy* ban đầu chỉ làm nghề lừa đảo kiếm ăn mà sau bỗng dưng trở nên một tay đại sát-nhơn, là vì có vụ nầy mà ra.

Hồi năm 1909 ở tại thành Lia, nó đã chơi cái mưu đăng lời rao trên báo để kiếm đôi bạn; có một người thiếu phụ ở tỉnh thành nầy ưng thuận nó. Hai bên ngỏ lòng đính ước với nhau. Mụ có lòng tin cậy tình lang, đem hết tài-sản của mình là một mớ giấy quốc-trái mà giao cho nó làm ăn sanh lợi, nó đem bán lấy tiền xài, rồi ra chiều ruồng bỏ lơ là với mụ. Biết mình mắc điếm, mụ đâm đơn thưa, vì vậy nó bị bắt và bị tù.

Chắc hẳn việc nầy khiến cho trong trí nó nảy sanh ra cái tâm địa gớm ghê. thủ đoạn tàn-ác đó. Thiệt vậy, ở đời còn có cái nghề gì béo bở ngon ăn hơn là cái nghề dụ dỗ lừa gạt đàn bà con gái để lấy tiền. Bởi đó cho nên sau khi ở tù ra rồi, thằng *Lăng-Ruy* cũng vẫn dùng ngón đăng báo kén vợ hoài. Song mục đích nó không cần gì kiếm vợ, mà chỉ cần kiếm tiền mà nếu mỗi lần lường gạt mỗi lần bị đàn bà thưa kiện ở tù như chuyện trước thì nguy, nó bèn quyết định rằng muốn tờ cái nguy thưa kiện bị tù đi, thì phải trừ những kẻ thưa kiện đi mới được. Sở dĩ về sau mỗi khi nó gỏ được con mồi nào, lấy tiền rồi cũng giết chết cho phi tang mất tích, hết kiện khỏi thưa, là vì vậy đó.

Trong cái thời-kỳ gạt của giết người như thế, nó tuy là thằng tội ác và phải lẩn lút trốn tránh hoài mặt lòng, nhưng mà nó vẫn đi về thăm nom nhà cửa vợ con nó ở đường Ba-lê số 6, xóm Li-chi. Vợ nó làm nghề giặt ủi đồ độ nhựt nuôi con, còn nó thì đi làm ăn theo cái thủ-đoạn độc-ác của nó, đôi khi nó liệu có thể về nhà với vợ con mà không bị linh tráng thộp ót được thì nó cũng lén về. Mỗi lần «làm ăn» có tiền (tiếng làm ăn đây nghĩa là nó giết người lấy của) thì nó cũng đem về cho vợ con chút ít.

Sau việc đổ bể ra, quan bồi thẩm tra xét, thì biết rằng từ tháng 6 tới cuối năm 1916, vợ *Lăng-Ruy* nhận được của chồng đưa cho 675 quan, cả năm 1917, được

(*Coi qua trương sáu*)

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

Sự giả mạo tránh chẳng khỏi vòng pháp-luật

Bổn dược-phòng rất dày công chế ra thứ thuốc cam tích tàng cho trẻ con và có cấu chứng tại tòa Saigon. Gần đây có nhiều người bày ra một thứ cam tích tàng cũng giống y như của bổn-đường bán mà thủ lợi, ấy là một sự thiệt hại cho sanh mạng và hư danh giá của bổn-đường. Đã bắt đặng một người giả mạo thứ thuốc ấy và Tòa Saigon đã xử một cách rất nặng nề, mới đây lại bắt đặng hiệu Tùng-thọ đường ở Đức-hòa cũng chuyên một nghề làm thuốc cam-tích giả mà thủ lợi, Tòa Saigon mới vừa phạt nữa và đã xử hết 6 tháng tù, và bồi thường về sự thiệt hại cho bổn-đường rất nặng nề. Ấy vậy sự gian giả không thể nào tránh khỏi vòng pháp luật đặng. Từ đây về sau nếu ai còn giả mạo thuốc của bổn-đường, dầu thế nào bổn-đường cũng kiện cho đến cùng chớ không tha, và xin mấy ông làm thuốc giả mạo nên ăn năn lấy. Nhơn diệp ấy bổn dược-phòng có lời bố cáo cho lục-châu hay rằng nếu có mua thuốc cam tích tàng của bổn đường phải coi cho kỹ hiệu con bươm bướm và có một cái hình nơi góc tay trái mới là thứ thiệt. — Tiệm chánh : Đại-Quang Dược-phòng, 27 đường Tổng-đốc-Phương, Chợlớn — Đại-lý : 40, rue Viénot, Saigon
Chi ngánh : 47. Phố hàng đường. Hanoi, và mấy tiệm thuốc bắc đều có bán.

BÁN CHIẾU MỚI HÀNG VỀ
NHỮNG MÓN BÁN LẺ — XIN MỜI QUÍ
KHÁCH ĐẾN SẼ BIẾT

« AU JAPON »

46, rue Viénot, Chợ-mới — Saigon. Tél. 648
HÀNG BUÔN CỦA NHÀ
DAINAN KOOSI
NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG
BÁN SỈ — BÁN LẺ
BÁN ĐỦ THỨ GẠCH BÔNG BẰNG KIỂU GIÁ RẺ

100 TẤM HÌNH mà có 2$80

Những ai muốn có hình nhỏ, kiểu như con cò gắng thơ, thì cứ gởi lại cho bổn hiệu một tấm hình cỡ nào cũng được, hoặc là hình vẽ rồi hoặc là kiếu chụp rồi, hoặc hình đã làm bản kẽm rồi. Bổn hiệu sẽ rọi ra 100 tấm hình giống tạc, nhỏ cỡ cò thơ, mà rõ ràng, có răng cưa và in keo phía sau, còn đồ của quí khách thì trả lại y nguyên, không động phạm tới.

Kiểu hình cỡ cò thơ (procédé Photex) đây là một cách giản tiện để cho người ta biết mình. Cứ lấy hình ấy dán trên giấy viết thơ, hoặc ở bì thơ, hoặc trên sách hay trong tập hình cũng tốt vân, vân.

CHỈ CÓ TIỆM
PHOTO NADAL
8 đường Catinat, số 118-120
— SAIGON —

Ai muốn làm giàu

Nước giàu dân thạnh nhờ nông trâu bò, hay đở nặng nề hơn hết.
Chở nặng đi xa nhờ ngựa con ngựa làm lợi hơn hết hay chết về bịnh lao muốn khỏi tử lao hãy mua một bộ ngưu mả kinh, tự mình làm thú y.
Trâu bò ngựa của mình khỏi chết.
Làm giàu chớ gì.

Giá 1 bộ	1$20
Phụ cước phí	0$16
Lảnh hóa giao ngân	1$51

Thơ mandat đề cho Nguyễn-văn-Nên.
Hôtel Huê-Viên
Cantho Cochinchine có bán thuốc Huê liễu phong tình Huê nguyệt hoàn.

Giấc mộng Thần-Tiên chỉ giúp đặng Thuốc hoàn Đức Trọng thiệt là hay D tình mới mệt đều chuyên trị. Hiệu nghiệm như thần qui bà thay.

Mỗ ve 1$00
Có bán tại Nguyễn-thị-Kinh 30 Aviateur Garros (Saigon) Bazar Bến Sport (Gocong) Bazar Minh-Nguyệt Phan thiết, (Annam) ; Librairie Nghĩa Trọng, Bd Saintenoy (Cantho) ; Bazar Ng-thị Liễu (Vinh-long).

Tin trong nước

Saigon

Tàu biển đường Saigon Marsaille giờ chạy mau hơn

Xưa rày những tàu của hãng Nhà rồng đi lại ở đường Marseille Saigon, tàu lớn hết 25 ngày còn tàu nhỏ hết 28 ngày.

Nay có tin rằng hãng ấy sắp sửa ngày giờ lại cho tàu chạy mau hơn Giờ từ Saigon sang Marseille hết 24-25 ngày, thì nay mai chỉ hết 21 hay 22 ngày mà thôi.

Chạy mau được vài ba ngày cũng đỡ, kẻo ai ngồi dưới tàu bồn gần trút tháng, cũng phải sốt ruột quá.

Một người Việt-Nam được Viện hàn-lâm Pháp ban khen

Ông Dương-tấn Tai, làm ở soát-phủ Nam-kỳ, có viết một quyển sách, nhan đề là Lapart de l'encens et du feu.

Quyển sách nói về sở-khi phong tục cúng tế tổ-tiên của Annam được viện Hàn lâm bên Pháp (Académie des Sciences morales et politiques) *ban khen.*

Chúng tôi mừng cho ông Tai.

Vụ cho mượn súng đã ra tòa

Hôm trước bổn báo đã có đăng tin sở tuần cảnh bắt được ba người mượn súng của người ta mà dùng, hẳn độc giả đều còn nhớ.

Hôm kia tòa tiểu hình tây đã đem vụ nầy ra xử. Người có súng là M. Tac, nhập tịch dân Pháp chủ một gánh hát kia, có một cây súng đi săn, lại cho hai người bạn mượn.

Sau khi lấy khai xong rồi, tòa tuyên án phạt Tac 8 ngày tù. Còn hai người mượn súng mà dùng đó là Khương và Julien Louis thì mỗi người bị 100 quan tiền vạ.

GIADINH

Tính thế nào đây ?

Vụ du-côn vây đánh thầy N.. rồi trốn, mà cô giáo Biểu vì nóng ruột cành nên chửi mắng đến đều. Hôm kia 12 juin, chức việc làng Bình-hòa có đòi hỏi ên Rớt vì Rớt bị nghi là có can vào vụ đánh thầy N..

Theo như lời Rớt khai thì Rớt có quen biết bọn kia, song Rớt không can thiệp trong vụ nọ. Rớt được tha ngay, song chức việc buộc Rớt phải kiếm cho được tên Lái là thủ phạm.

Chiều 12 juin Lái đã ra thú nhận, người chức việc lấy khai rồi cho về. Thế là vụ xâu xé ... mai ngày 11 juin hầu yên ; ... chừng ... như trong tờ cớ còn có ... lắm những tên ... ông hai Chiến và ... Đề ...

Tiếng chuông thứ ba

Cũng trong vụ du côn vây đánh thầy N. mà M Qu.. vì không muốn thấy cuộc đổ máu nên chín nơi thầy đi mời ông hai Chiến đến giải tán bữa đó. Bây giờ đây không biết kẻ nào hăm «chém» thầy ; nên thầy đã làm một tờ cớ-trước, trong ấy có kể nhiều tên lắm. Theo như ý thầy, nghĩa là từ nay có kẻ nào lên đánh thầy hay là một người lương thiện nào ở đó thì đều do bọn kia gây ra, bởi chuyện nầy bọn ấy còn tin ăn thua lớn.

Vậy ông hai-Chiến và thầy đội Quờn tin lẽ nào ? Dân lương thiện bao giờ cũng nhờ nơi pháp luật mà pháp luật có bảo tồn cho dân lương thiện hay không.

Cắt cổ tự-vận

Hồi tối hôm kia đây, tên Ng.-văn-Bốn, mới có 19 tuổi, bạn giày xe Autobus, không hiểu vì việc gì mà toan tự vận.

Bốn lấy một con dao bỏ túi nhỏ ra rạch cổ, máu ra nhiều rồi ngã xuống. May lúc ấy người đi đường trông thấy, bèn chở liền vào nhà thương Giađinh cứu chữa.

Tuy Bốn cắt cổ thương tích cũng nặng, nhưng không đến đỗi gì thiệt mạng.

BENTRE

Oan hay là ưng

Sau một hồi cãi vả với nhau ở tiệm nước liền thầy chức việc tỵ tuần cảnh đến mời vợ chồng thị Đẹp (em của thị Dung) là bạn hát bộ về bót cho ông cò lấy khẩu cung. Ấy vì có lời thưa của bầu Thức rằng vợ chồng thị Đẹp đã trộm mãng-bào, giáp và mão trong gánh hát của y mà trốn đi đó nọ. Bởi chủ quả quyết nên sở tuần cảnh phải giải tòa, vợ chồng thị Đẹp liền bị giam để đợi quan trên xét tra rồi mới xử. Ưng hay oan thì vợ chồng thị Đẹp biết, bầu Thức hay, song phần đông bạn hát bộ Annam cũng có lắm câu, cô thấy đồ của bầu gánh tốt thì hay sanh lòng tham mà ăn cắp trốn đi bất tữ, mà một ít ông bầu gánh vì giận bạn hát ở bức với mình rồi ghét mà phao gian cũng là thường. Vụ nầy theo hai lẽ trên đây ai muốn hiểu lẽ nào cũng được.

Văn Doan dit Lin

Phải mời Võ Tòng mới đặng

Lắm vị độc giả tờ báo nầy than phiền rằng, mỗi khi người đi thơ đem nhựt trình đến phát chưa kịp xem thì đã có anh em đến lôi đi mất.

Mà chớ chi họ lấy coi rồi đem xát lại cho chủ thì nào ai có hẹp gì mà không vui lòng chúng tôi dám chắc phần nhiều độc-giả có cái bụng tốt đó.

Cái nầy họ lấy xem luôn bán ăn người ta tốn tiền mua mà xem đứt đoạn nhiều câu chuyện thì làm sao họ chẳng than phiền cho đặng. Vậy chúng tôi xin nhắc cùng các ông cọp nào có tánh đó, hãy sửa lại sớm đi, mượn xem rồi thì trả cho người xem với ; bằng các ông lờ mòng cũ hoài thì chúng tôi sẽ mời Võ-Tòng trong truyện ra ắc là không xong đa.

Kiến-Văn

Trungky

HUE

Nội-các mới mỗi tháng sẽ nhóm hai kỳ hội-đồng đêm

Tối hôm thứ năm tuần ... các quan Thượng-thơ ... một kỳ hội đồng viện Cơ mật. Mục đích kỳ hội đồng nầy là ... ret tất cả những tập hồ sơ ... Nội-các cũ bỏ sót lại chưa ... đến Nội-các mới đã xem ... tất cả mọi hồ sơ, xếp đặt ... thứ tự, cái sổ nào giao trả bộ ... Nội-các định từ đây mỗi tháng sẽ nhóm hai kỳ hội-đồng đêm vào tối thứ năm tuần lễ thứ nhì và thứ tư để xét các việc quan trọng, trước khi đệ lên hoàng thượng hay là quan Khâm-sứ.

Tại Quốc sử quán

Quan nguyên Phụ-đạo Lê-nhữ lâm nay theo đạo Sắc ngày 30 Mai của đức Bảo Đại, được cử vào chức Tổng-tài Quốc sử quán và Giám-đốc Cổ học viện.

LE-VAN-VINH
Diplômé de l'Ecole Nationale d'Horlogerie de
Besançon
76 A Rue d'Espagne—Saigon
(Angle Catinat-Espagne)

BÁN và SỬA các thứ đồng hồ nhỏ lớn. Cũng lãnh sửa các máy nhỏ như là : Compteur kilométrique — máy hát — máy chụp hình — máy đánh chữ, vân, vân.

Có bán đồng-hồ rẻ cho tiện bề mua dùng (từ 3$ chí 6$ thì xin được tốt).

Quảng-đức-Tế Dược Phóng
63 rue de Canton Cholon
THANH HUYẾT-THÁNH DƯỢC

Huyết mạch của con người không được thanh khiết thì trăm bịnh trùng sanh, nay đau thế nầy mai bịnh thế khác. Ai lâm phải cái cảnh bất hạnh nầy thì đối với nhơn sanh còn gì hi-vọng.

Bổn dược phòng thì chung giữ lòng cứu thế, chẳng nệ khó nhọc tổn hao, tận tâm nghiên cứu chế ra vị thuốc « THANH HUYẾT THANH DƯỢC », nầy điều trị trăm bịnh về huyết độc, hễ uống vào thì thấy thần hiệu liền; uống trọn vài lần thì bịnh dứt tuyệt. Nhiều vị đã dùng rồi đều lấy làm vui lòng và có gởi thơ đến bổn dược phòng khen tặng.

Thuốc « THANH HUYẾT-THANH DƯỢC » chữ trị những bịnh như là Da thịt hay đau ngứa thân thể nhứt mỗi Các bịnh hoa liễu. Mìn mây lở lây. Ghẻ chốc ghẻ chòm Giả ngứa ghẻ phỏng. Tay chơn sưng v. vân .. vân

Nên để phòng trước

Muốn cho khỏi bịnh ho lao, khi mới phát ho, mau mua thứ thuốc ho hiệu CÁI-LY mà uống trong 15 phút thấy công hiệu như thần, thuốc gia truyền danh tiếng đã lâu rồi, chuyên trị đủ các chứng ho, ho phong ho gió, ho tắt tiếng, ho rát cổ, ho đàm, ho không đàm v.v. có bán khắp nơi các ga xe điện từ Sàigòn - tây tới Thudaumot và Hoc - môn Chợ-mới Saigon Cô Nguyễn thị-Kinh mấy tiệm Bazars đều có bán. Ai muốn dùng thuốc xổ mà không đau bụng thì mua nầy cho được thuốc xổ hiệu CÁI LY không hôi dễ uống xổ thật êm ở xa ai muốn làm đại lý do nơi M. Chet de gare Chợ-mơi Binhtay (Cholon).

Giá mỗi gói... 0$10

Còn đợi gì nữa mới giúp Giao ?

Thợ thiệt khéo, chuyên môn hớt tóc trên 20 năm có làm ở đường Catinat, đặng vừa lòng mấy ông khó, mà mỗi lần : Cớt giá có 0$20.
Frictio.. đủ các thứ dầu thiệt rẻ.
Anh em nên đến hiệu
AU RENDEZ-VOUS DES SPORTMEN
lại có bán đủ thứ vợt đánh tennis và các món đồ thể thao khác, giá rẻ không dám sánh. Xin viết thơ hỏi giá.

Lời rao vặt

Bịnh con mắt. Có thuốc trị thần hiệu của thầy Bá TUẤN dit THÁI-CHIẾU-ĐỈNH Cholon. Nhiều người đau trên ba năm dùng hết bịnh. Giá thật rẻ. Nếu y theo toa dùng không hết bịnh trả tiền lại. Do nơi : Thái minh-Đạc, 226 rue Chasseloup-Laubat — Saigon.

Cho vay bạc. Phải thế ... nhà cửa ốp bộ bực nhứt) Mua đất, nhà, phố tại Saigon Do nơi : Hội Tiết-Kiệm, số 26 đường Chaigneau — Saigon.

Cho mướn 1 cái nhà đôi tại con đường Lanzarotte số 1 và 3. mướn chung hay là riêng cùng được, phải chỗ lập trường học hay là chỗ ở đặng dùng cơm tháng lắm. Giá cả xin do nơi « Đông-Pháp Địa-ốc Ngân Hàng » 32, Bd de la Somme — Saigon.

Ecole Centrale de Commerce (Directeur : Trần - manh-Nhàn) 47, rue Vassoigne - Tân-định, là trường dạy rất mau giỏi để đi làm việc. Mỗi tháng có thi lấy bằng cấp của Académie-Dactylographique Sténographique de France.

Hỏi mua cho được gạo nhà máy MINH - VIỄN Baclieu, trắng tốt giá rẻ cân đủ và ngon cơm hơn hết. Trữ bán tại tiệm Lê-ngọc-Thành dit Thâu. 6 Avenue de Chanzy Baclieu.

Muốn mua : Nai, mang, công, thỏ rừng, nhứt là trĩ, gà rừng và đa đa còn sống, hay chở đến nhà tôi, tôi sẽ mua hết và trả giá xứng đáng.
HỒ-VĂN-HOA
làng Đông Phú xóm rạch Cái Cuối — Cantho.

Muốn mua những đồ đạt đã dùng rồi (occasion) như hột xoàn, đồng hồ vàng, bàn ghế, tủ, kệ Bác. Do nơi số 30 đường Taberd Saigon, vào lối giờ trưa.

Muốn mua nhiều sả mỗi tấn 6 $ 00.
Ai có xin đem lại số 40 Quai du Cambodge — Cholon.

Phố mới sửa lại rộng rải và sạch sẽ, giá thật rẻ, từ 18 $ sấp lên. Xin do nơi nhà hội Vạn quốc Tiết-Kiệm số 26, đường Chaigneau — Saigon.

Rơi mất một cái ngà voi tại con đường quãn hạt số 20, hôm chiều 6 Juin. Ai lượm được xin đem lại cho Me Sarraut, 121 đường Mayer sẽ được trọng thưởng.

MỚI LẠI
Chỉ laine thêu máy, chỉ laine thêu tay, và các thứ chỉ dùng để thêu thùa, may vá. Có đủ các màu.
Bán tại hiệu MỸ-LỢI
46 đường Vannier
(Chợ Cũ, Saigon

MUỐN bận đồ cho vừa ý mà rẻ nên lại tiệm
Tân-Hiệp-Xuân
Số 39-41, Đỗ-hữu-Vị Saigon
Có đủ các thứ vải, laine, Tussor Tonkin và Thượng-Hải, Serge-Lavable.

Sách mới xuất bản

Sách dạy nói năm thứ tiếng Quảng-Đông Phúc-kiến, Triều-châu dịch ra tiếng Việt-nam và lang-sa, lại có chữ nho nữa. Trọn bộ 2 quyển bán rẻ 1 $ 00 ở xa thêm 0$30 tiền cước.

Phong-thần diễn nghĩa, trọn bộ 17 cuốn bán giá nhứt định 1 $ 70 ở xa thêm 0$36 tiền cước.

Tín đức thư Xả
37-38-39 Sabourain — Saigon

Ecole PHAP-VIỆT
Rue d'Arras — Saigon

Giúp anh em học sanh và quí thầy ăn và ở mỗi tháng 11 $ 00.
Học trò nhỏ ở xa, học từ Cours Élémentaire trở xuống ăn ở và học phí tính chung là 10 $ mỗi tháng. Pierre MŨI.

N°29 Rue Rolland Garros
HIỆP-THỊNH SAIGON
Sửa và sơn xe máy rất Khéo có lãnh đồ xi Ken và sửa máy hát, máy đánh chữ và bán đồ phụ tùng xe máy làm Kỹ lưỡng tính giá rẻ hơn các nơi.
Chủ nhơn Kính cáo

Hòa-Hiệp
TIỆM TƯƠNG
"NHẪN NHI-TIẾN"

Tiệm Hòa-Hiệp của người Annam mới lập tại ngã ba Cầu cống Mytho. Vì bổn-tiệm có ăn chay chút ít nên mới ra công rước một người thợ nấu tương cho đủ các thứ, nước mắm tàu, nước tương để giúp cho bà con gần xa mua ăn được tinh-khiết và rẻ hơn các hiệu khác.
Ngô-thị-Tệp

ĐỂ DỤC LÒNG TIẾT-KIỆM CỦA BÁ-TÁNH

VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG
SIÊNG-NĂNG — KIỆM-CẦN — ĐOÀN-THỂ

Muốn giúp cho quí vị nào lo tiện-tặn chúc đỉnh tiền dư mỗi ngày, đặng để dành cho các con của quí-vị, hay là phòng hờ khi hữu sự lúc về sau, nên Công-ty VIỆT-NAM NGÂN HÀNG, có mua bên Pháp nhiều hộp bỏ-ống bằng sắc xi-kên tốt đẹp để riêng phần quí-vị nào gởi tiền trong sổ « Tiết-kiệm » ở Công-ty dùng.

Bổn Ngân-hàng cũng đã nhứt định trả thẻ cho quí-vị tiền cò mà phải dán trong cuốn sổ « Tiết-kiệm » của quí-vị lúc quí-vị đến gởi bạc.

Lại nữa, muốn thêm tiện bề cho quí-vị nào mắc làm việc hằng ngày, bổn Công-ty sẽ để cửa tới SÁU giờ RƯỠI tối, mỗi đầu tháng, từ MỘT tây cho tới NĂM tây, trừ ngày thứ bảy và chúa nhựt.

VIỆT-NAM CÔNG TY BẢO HIỂM XE HƠI

Công-ty nặc danh vốn 200.000 đồng
Hội-quán : 56 đường Pellerin, Saigon
Tên giây thép : ASSURANA
Giây thép nói : 748

1° *Giá tiền bảo kê rẻ hơn các hàng khác (trả làm 4 kỳ được, mỗi kỳ một phần tư)*
2° *Khi rủi ro bồi thường mau mắng và lo đủ mọi việc cho chủ xe khỏi nhọc lòng*

TRINH-THAM TIEU-THUYET

NỖI ỨC, TÌNH OAN

TRỌNG-NHƠN *dịch-thuật*

CHƯƠNG THỨ MƯỜI CHÍN

Đây nói về Cẩn-Minh trở lại quán rượu ngồi đợi Trường-Xuân. Anh ta phập phồng lo lắng, không biết công chuyện thế nào một nỗi sợ Trường-Xuân một mình nhúc nhắc mà hư việc. Cho nên khi thấy Trường-Xuân trở về, anh ta lật đật hỏi mà hơi run :

— Công việc thể nào ?

— Việc làm rồi, ấy cũng nhờ chú mà tôi đã thi thố một cái tội ác tày trời.

Trường Xuân vừa nói vừa móc túi lấy ra mấy xấp giấy bạc quăng đại trên bàn rượu và nói một cách rất khinh bỉ :

Vừa lòng chú chưa ? Đây là số bạc nó sẽ làm hư danh giá của ba người vô tội mà không ... chẳng nó còn hại đến mạng người ta nữa.

Cẩn Minh rất mừng, không kể ... đến mấy lời cay đắng ấy, anh ta vội lấy mấy xấp giấy bạc đếm đi đếm lại một hồi rồi nói :

— Mỹ-Linh chắc về tay ta rồi.

Trường-Xuân làm thinh ; nhớ đến việc gian ác mới làm lại thấy bộ mặt bi hổn của Cẩn-Minh cậu ta lấy làm bất bình ra dáng buồn bực ... Cẩn Minh không ... ý ... :

— Việc ấy hồ khó để làm sao mà người buồn bực như vậy ?

Trường Xuân giận nói :

— Tôi không muốn chu nhắc việc ấy lại làm chi. Việc tàn ác hết cỡ, tôi bất đắc dĩ phải làm, giờ cũng nên quên phức cho rảnh.

Cẩn-Minh rùn vai nói :

— Ừ quên thì quên chớ. Nhưng ta tưởng khi không lẽ nào người lại từ chối không nhận lãnh số bạc ba trăm năm chục ngàn quan nầy đây.

Thôi vậy ... mà xài. Ấy là phần của người đó.

— Theo lời ước hẹn của chú với tôi, tôi còn được quyền hưởng nhiều hơn nữa kia mà.

— Phải, đây chỉ là một phần mà thôi.

— Bao giờ chú mới đưa thêm cho tôi đủ số ?

— Thì đợi ta thành hôn với Mỹ-Linh rồi sẽ tính. Ta đã nói với người như vậy rồi. Phải đợi ngày ấy mới được. Người là người phụ sự rất cần yếu cho ta, ta không thể không cầu đến người được. Tuy ta chẳng nghi ngờ người vì chi nhưng ta chưa chắc người thiệt tình thương ta. Cho nên ta phải đợi cho thiệt xong rồi ta mới đưa ra hết cho người một lần.

Thiệt ra, Trường-Xuân chẳng ưa gì Cẩn Minh, nhưng cậu ta tự xét rằng mình đã làm việc ác mà không hưởng lợi thì ngu dại quá đi. Phải chi Cẩn Minh chịu chia phức ngay bây giờ, chắc Trường-Xuân sẽ « đá đít » Cẩn Minh mà đi cho rảnh. Ngặt Cẩn Minh là đứa ... bữa cũ lần cù ... như vậy ... cầm chưn Trường Xuân ở lại cho anh ta lợi dụng. Suy đi nghỉ lại một hồi, Trường Xuân bèn nói :

— Thôi chú đưa đỡ trước bao nhiêu đó cũng được nhưng tôi nói trước cho chú biết rằng từ đây dụng sai tôi làm những điều ác đức như vậy nữa, tôi không chịu đa.

Cẩn Minh cười rề lên :

— Được, được lắm. Người đã trở nên người chơn chánh. Nghĩ cũng phải thôi kỳ là vì người đã giàu rồi kia mà. Phận sự người tới đây đã dứt rồi, người khá yên tâm. Giờ tới phiên ta ra tuồng cho coi.

CHƯƠNG THỨ HAI MƯƠI

Khi Trường-Xuân đi rồi, bà Đỗ-Gia ngồi một mình trong phòng, trọn một tiếng đồng hồ ngơ ngơ, ngẩn ngẩn, như dại như ngây. Lần lần bà tỉnh trí lại hồi tưởng đến việc vừa xảy ra, lấy làm đau đớn bứt rức. Bà nghĩ lại biết mình bị Trường-Xuân ... lọp. Nhưng bà lại thầm xét nếu Văn-Y chẳng can thiệp thì Trường-Xuân làm sao biết chữ khóa mà mở tủ và tại sao trong tủ đựng nhiều tiền bạc trái với ý muốn của chồng bà như vậy.

Bà lại nhớ lại rằng mấy tháng nay, Văn Y chơi bời cờ bạc mèo chó luông tuồng nên bà nghi chắc Văn Y ... xúi biểu Trường-Xuân làm như vậy. Nghĩ như vậy rồi, bà không trách Trường Xuân lại đổ lỗi cho cho Văn-Y xúi giục. Bà lại nhứt định giấu kín việc nầy và giấu luôn với Mỹ-Linh nữa. Đến mười một giờ, Mỹ-Linh đi nhóm hội về, bà cứ làm thinh làm thể lại làm tỉnh táo như thường cho Mỹ Linh khỏi nghi kỵ điều chi. Không bao lâu Đỗ-Gia và Đỗ-Tiên trở về. Mà lạ thay ông Đỗ-Gia đem ấy lại tố chuyện Văn Y ra mà nói. Ông trách Văn Y chơi bời phóng túng và các nghĩa tai sao, theo ý ông Văn Y không tới lui nơi nhà ông nữa. Trong khi chuyện vãn, ông không dể ý đến vợ và cháu. Ở không tuổi ông cũng lấy làm lạ về cử chỉ dị kỳ của hai người kia nữa chớ.

Khi vào phòng ngơi nghỉ, bà Đỗ-Gia nằm không nhắm mắt ; bà cứ lo lo sợ sợ không biết sáng ngày công việc sẽ đổ bể ra thế nào.

Sáng ra, bà nằm trong buồng nghe dưới lầu bọn gia-đình mở cửa phòng việc khua động rầm rầm, tiếng giày qua lại, giọng nói chuyện ồn ào, mỗi tiếng dội đến tai bà là mỗi lưỡi dao xoi thấu tâm can phế phủ. Bà muốn ngồi dậy, mà không sao ngồi được. Mồ hôi ra như tắm, vừa sợ vừa run, bà đành nằm liệt trên giường để đợi nghe tin-tức.

CON NỮA

Bán y giá
theo bên Pháp

Đại-lý trong Đông-Pháp

AUTO-ACCESSOIRES

MAISON DIDIER
61, rue Pellerin, Saigon

NHỮNG CÁI LÒ MÊ-MỘNG

VII — Marseille là nơi tàu bè chở thuốc độc tới để đem khắp các nơi

(Tiếp theo)

« Tôi nhắc lại cho ông nhớ rằng ... nó thủ đoạn ghê gớm lắm.

« Có một viên đội thương-chánh thương bắt được nhiều đám thuốc phiện lậu, bữa nọ xuống tàu kia xét, cơ khổ, đang đi bỗng sụp chơn té gãy ông quyển. Ai vậy ? Ai gài bẫy đó ? Nào ai có biết là ai ở đâu ? » .

Nói tới đây đoạn ông cò trở về bàn viết xếp giấy tờ lại, rồi bảo rằng :

— Ông thấy không. Trong trận tranh đấu nầy vẫn gặp lắm nỗi khó khăn và trở ngại, mà chúng tôi lại còn gặp lắm điều khó lòng hơn nữa. Trong những cuộc tìm kiếm, ai cũng đều gặp một cái sợ như nhau. Bọn buôn lậu ở Marseille gai-dâng dữ tợn lắm. Chúng có đủ thế lực bắt người ta phải êm đi được. Ừ, muốn tiền, bao nhiêu chúng đưa cho, mà muốn phá chúng thì liệu hồn lấy: chết đa ! Chúng chỉ có bấy nhiêu làm khẩu hiệu mà thôi vậy.

« Có lẽ ông còn nhớ vụ ông Lee là lãnh sự Hồng-mao ở Marseille nầy khi không mà biệt tích chớ. Vụ nầy xảy ra cách ba năm nay, tìm kiếm hết hơi cũng không ra tông tích gì cả. Sau rồi người ta bảo ông Lee ấy mắc chứng điên mà đi bậy, nhưng lại cũng có người bảo ông xen vào cuộc thuốc phiện lậu nữa. Nhiều lý lẽ giả-thuyết quá, không biết sao mà định được. Ông muốn hiểu sao thì hiểu, có điều nên nhớ kỹ rằng chỉ ở Marseille nầy là trận tranh đấu về nha-phiến dữ hơn đâu cả.

Tôi đã trải qua nhiều khoản phiêu lưu trong trường tranh đấu ấy rồi lại trở về Marseille đi đường bộ. Do theo sự dò xét, nên khi phải trở về chốn ấy tham coi, rồi tôi mới đi xe lửa ngay qua Milan tới Gênes.

Tôi khoan khoái lắm, vì đã biết được nhiều manh mối rồi.

Hồi ở Stamboul, trước khi ra về, tôi có dự vào cuộc đi gở. Ba ... Công việc làm dễ dàng lắm. Lúc bấy giờ vào khoản hai giờ sáng chúng tôi ngồi dưới ghe, ... thấy có dấu hiệu đỏ đỏ chớp nháng ở trong lỗ húp lô, đoạn trao thùng ê-rô-in lên tàu một cách rất êm. Xong rồi thì cái yến sáng đỏ đỏ ấy lại tắt mất đi.

Ghe lui ra về, bây giờ tôi nhìn quanh hai bên mé sông, thấy nhà cửa cao chất ngất, tôi bất giác ngùi ngùi cảm tưởng vô hạng. Đó là một mối tình lai láng, một sự nghĩ ngợi của tôi lần chót, trước khi từ giã cái xứ có những lò mê mộng vậy.

Về tới Marseille đây, tôi vẫn còn mơ màng ; thấy những cảnh tượng ở Stamboul bày ra trước mắt. Có điều cảnh tượng ở đây khác, thay đổi lạ thường. Marseille là bến tàu ghé lại, là nơi để phát thuốc độc đi khắp thế giới vậy.

Nếu để trí và nhớ, thì ... thuốc độc ấy đi từ đâu tới đâu, trải qua những bến tàu lớn nhỏ, rồi trên tàu to sang qua cá nốt nhỏ, chở rải rác khắp các nơi. Coi như đêm tối đèn dọi đến sáng cho các tàu lớn đi biển, tránh những sự rủi ro, còn những tàu chở thuốc độc ấy, thì yến sáng dọi ra điều dắt cho nó đi, cũng được yên tịnh như vậy ? Ráng mà kiếm tìm. Ráng mà dò xét cho ra ! !

Ở Marseille, muốn biết nhiều việc rõ ràng, bước chơn ra đường, hơn là ngồi hì hụp trên bàn giấy. Bởi vậy sau khi nói chuyện với ông cò thương-chánh rồi, tôi lại từ giã đi ra đường, mà dò xét cho kỹ hơn. Ra đường thấy thứ gì tôi, cũng vụ con nít chơi giởn vì tôi cũng xen vào, đến mấy tên Á-rạp bán khăn vải tôi cũng đi theo coi.

Mà tôi đi đây không phải là đi một mình đa ! Có người cũng đi với tôi. Ấy là anh Charles. Anh nầy ăn mặc trang hoàng, trông ra phải thế thông người, lương thiện lắm, anh lại tự xưng là thay mặt cho một hãng nọ, tôi không cần xét biết làm chi. Vì anh ta mới ra khám đây. Ấy cũng tự vụ thuốc lậu. Kiếm ở nhà ảnh, có bàn đèn ống điếu đủ, cũng có bọn đồ đệ « thần khói đen » tới nhà ảnh thường lắm. Tuy ảnh không có bị tiền án gì, chớ lần nầy là lần thứ nhứt bị thuốc phiện lậu, ảnh phải bị ba tháng ở không treo, nặng ghê.

Ngay khi ảnh được khỏi tù, thì ảnh lại ngậm ống, phì phà khói lên để mà giải muộn, quên lấy sự tù túng lao khổ ở khám đường.

Nhiều anh em bạn giới-thiệu anh Charles cho tôi, bởi vậy tôi với ảnh càng thêm khắn khít. Đi lần cũng không rời nhau nữa bước. Ảnh dắt tôi đi cả đêm ở Marseille, đưa vào cửa tiệm nầy ... tiệm nọ cả đều là tiệm thuốc phiện lậu. Trong những tiệm ấy có bọn Huê-kiều đông lắm. Mà muốn vào đó không phải dễ dàng gì. Phải gõ cửa tới những mấy tiếng, thốt ra những câu gì cho đúng hiệu, phù hạp nhau, chúng mới mở cửa cho vào.

Vào trong những gian phòng nhỏ thì chật hẹp, thấy người ta mặt xanh má cóp nằm mèo, quanh những cái đèn yến sáng u lu ... Anh Charles đi tới đâu, người ta cũng đều chào hỏi tử tế lắm, ảnh có đưa tôi vào nhiều tiệm hút sang lắm.

(còn nữa)

ĐẠI-LÝ HAI THỨ THUỐC NẦY TẠI
Nghĩa-Thuận dit Đỗ-kiến-Châu
Nº 387, Rue des Marins — Cholon

Bổn hiệu bào chế Vạn-ứng dầu rất thần hiệu ... quế thanh, quế Quảng, kỳ-nam, Yến Quảng ... các hiệu thuốc danh tiếng bên Trung quốc ... rất hiệu nghiệm ...

九經調堂壽夫 | 九咳文義拾唐

Thuốc điều kinh nầy vốn của một người vú trong cung vua dâng ... truyền sau về mới chế ra chuyên trị đờn bà kinh nguyệt không đều có dùng mới thấy công hiệu. Cách dùng có chỉ rõ trong toa.
Mỗi ve . . . . . . 1 $ 00

Thuốc hoàn ho nầy của lão y sanh đường Thập Nghĩa ... trị như thiệt các chứng ho ngày ho đêm, ho dai, ho khúc khắc, ho đàm trắng đàm đen ho khan v. v.. bán khắp xứ đến nước Âu Mỹ cũng nổi danh.
Mỗi ve. . . . . . 1 $ 00

TRÀ « VIỆT-THÁI »

Thơm ngon, uống mát, mau tiêu, bổ tỳ, có nhà nước cùng viện Pasteur thí nghiệm. Việt-Thái thủy ... tiên-Việt-Thái Mẫu-đơn.

Chủ-nhơn: PHẠM HẠ-HUYÊN
36, Sabourain Saigon — Télép. 281
Cần nhiều Đại-lý ở các làng các chợ nhỏ.
Huê hồng nhiều, thể lệ dễ.

Đỗ-như-Liên
91 93, RUE D'ESPAGNE 91 93

Cho mướn máy viết đủ thứ hiệu máy. Khắc con dấu, khắc bảng ... Làm mề đay bằng đá cẩm thạch. Bán đồ phụ tùng xe bơi xe máy. Sửa máy hát, máy viết có đủ đồ phụ tùng. Bán máy hát và ... tất cả thứ, tây, tàu, cao-man, nam kỳ, trung kỳ, bắc kỳ.
Téléphone số 6.90

Huê đà tái thế

Đôi lời thành thật tôi xin mách bảo cho đồng-bào rõ như ai phải đương mang bịnh trĩ, bất kỳ lâu mau, nặng nhẹ hãy mau mau đến tại đường Thủy-binh số nhà 218 tại Cholon, nơi ấy có ông lương y tên "DIỆP-NHUỆ HÙNG" đặng cầu ngài chuyên trị cho, không đầy mười bữa thì khỏi lo tiền hết tật còn. Tôi đây phải bịnh nói trên đây trọn ba năm bốn năm trời hết thầy Tây tới thầy Nam đều vô hiệu nghiệm.

May nhờ có người bạn chỉ dẫn vào cầu ngài chữa trị, nay đã lành mạnh từ xưa. Nay tôi chưa biết lấy chi hầu đền đáp ơn ngài cho xứng đáng. Nên mới mách bảo cho đồng bào, như ai đã chữa trị rồi thì trong trăm người đều lành mạnh hết cả trăm.

Nguyễn-khắc-Trương
83 Bd Bonnard Saigon

Nghỉ mát Dalat

Năm nay ai đi nghỉ mát Dalat cũng nên kiếm nhà ngủ Võ văn-Dung mà ở, vì nhà ngủ mới lập ra, theo sửng kiểu âu-tây, rất sạch sẽ mà lại rẻ tiền. Nhứt là về dự ăn uống lại dễ dàng lắm. Có giá đặt biệt cho học-sanh.
Hôtel du Marché de Dalat
Téléphone n° 28
Võ-văn-Dung Propriétaire
Muốn hỏi cho rõ ràng, xin do nơi M.NGUYỄN-VAN-NHAC, 82 Rue Pellerin Saigon.

PHÒNG COI MẠCH
LÊ-VAN-AN
Ancien chargé des hôpitaux des provinces et de la Clinique de Tândinh, en retraite
Cựu Lương-y bổn-quốc
100 Boulevard Paul-Bert — Saigon
Khán bịnh và coi mạch giờ nào cũng đặng

Moderne Laboratoire
DE PROTHÈSE DENTAIRE
LÂM-QUANG-SỈ
DENTISTE : Phòng trồng răng chuyên môn 20 năm. Sớm mai từ 7 h. tới 12 h. — Chiều từ 2 h. tới 9 h.
72, Vannier Chợ-Cũ — SAIGON

PHẤN và BISCUITS
Minh-Nguyệt

Phấn nước phấn hộp của cô Nguyễn-thị-Nguyệt mới ra đời, chào quí bà quí cô nên mua mà dùng, vì phấn làm rất hạp thời tuyệt xứ minh.

Biscuits Minh-Nguyệt 2 thứ : bánh ngọt ... chay. Ở xa quí bà quí cô nên viết thơ mua dùng thử cho biết tài nghề của phụ-nữ Việt-Nam. Gởi cách lãnh hóa giao ngân. Mua nhiều có huê-hồng 20 %.

Phấn :	1 ve giá	0$70
	1 hộp giá	0 70
	1 ve lớn giá	1 50
Biscuit	1 hộp lớn	0.80
	1 hộp nhỏ	0 50

Madame Nguyễn-thị-Nguyệt
N: 46 Amiral Roze — Saigon

SỮA TƯƠI

« LE GOSSE »

Nguyên chất, Tinh khiết, nhiều kem. thơm ngon dễ tiêu

Mỗi hộp 175 grammes 0$15
« 435 « 0.24

Có bán ở khắp hết mấy tiệm tạp-hóa

FREXOR

2 Rue Mac-Mahon — Téléphone 233 Saigon

Banh Nội-hóa bằng Caoutchouc

Quí vị nào muốn mua sĩ banh caoutchouc về bán không cần kiếm đâu xa chỉ đến tại nhà in Đức-lưu-Phương, 158 rue d'Espagne Saigon, làm chủ mới là nhà chế tạo và sản xuất nhiều mà thôi.

Bài trả lời của nhà bào chế thuốc « Đầu Rồng » Mytho

Vì mỗi tháng tôi có đặng một vài cái thơ của các nhà thuốc, hoặc ở Cholon, hoặc ở lục-tỉnh, gởi đến mà hạch hỏi tôi âm nghề bào chế có giấy phép và đóng bài sanh-ý cho nhà nước không? Mỗi lần như vậy tôi phải phí ngày giờ đặng trả lời cho mấy nhà thuốc ấy.

Muốn ngừa sự lãng phí ngày giờ và muốn cho khỏi làm nhọc lòng mấy nhà thuốc lo đến chuyện ấy (cái đó tôi rất cám ơn, vì nếu tôi không đủ phép thì nhà chuyên trách hạt tôi ở có đâu để cho tôi làm « LẬU » như vậy) tôi xin tuyên bố rằng nhà thuốc của tôi có những giấy tờ sau đây:

Một bài sanh-ý bào chế thuốc « Pharmacien Sino Annamite » ở hạt Giadinh, làng Bình hòa-Xả, nay dời về hạt Mytho làng Điều-hòa. Một bài sanh ý làm thầy thuốc « Médecin Sino Annamite » cũng tại hạt Mytho làng Điều hòa.

Khi mới mở nhà thuốc, thì tôi có làm khai và xin phép tại phòng Lục-sự Saigon và tại Tòa bố Giadinh, có đóng Bách phần rồi với cái giấy phép ấy, tôi xin bài sanh ý mới đặng.

Hiệu thuốc « ĐẦU RỒNG » của tôi có cầu chứng tại Tòa Saigon

Hiệu buôn của tôi có xin sở thương-mải «Registre du Commerce » N· 6 tại tòa Mytho.

Tại nhà thuốc của tôi, ngoại trừ tôi ra, còn có một vị lương y khác nữa, lại còn có một bào chế sư (có Certificat gần hai chục năm nay) lo trông nom từ món thuốc của bổn-hiệu.

Vì tôi có biết trước rằng cái nghề y-khoa nầy khó xin phép nhứt hơn hết các nghề khác, vì nhà nước buộc phải có đủ giấy tờ mới được, nên tôi đã làm y theo luật định, chớ nếu chẳng vậy thì nhà thuốc của tôi có đâu còn sống cho đến ngày nay.

Tôi hết sức cám ơn các bạn đồng-nghiệp có lòng lo giùm tôi như vậy.

Vậy sẵn đây, tôi xin thanh minh mấy lời cho đồng-bào chuyên về nghề y-khoa bào chế biết rằng trước khi mình muốn ra làm một nhà bào chế thì phải do theo luật mà làm cho có đủ giấy tờ, bằng chẳng vậy, thì một ngày kia sợ cho nhiều người ít kỷ, kẻ vạch mình mà mình phải mang hại vậy; còn về phần nhà thuốc của tôi, thì tôi lo có một đều là làm sao đặng giúp ích cho đồng bào chũng-tộc mà thôi.

NGUYỄN-VĂN-THỈNH
Pharmacien Sino-Annamite Mytho

THÊ-TÌNH ĐOẢN-THIÊN TIỂU-THUYẾT

Chút thân côi cúc

Một đêm nọ, lối quá đỏ đèn, tại bến đò vàm sông Cao-lãnh, tiếng còi vừa trỗi, thuyền con từ từ xa bến đưa khách ngang sông, lấp nhấp sóng sóng tạc vào be, tư bề tối mịch, đò ta trực chỉ ngọn đèn mà qua tận bến.

Cộp cộp, hai tiếng đò lan cập cầu dừa, người chèo đò vừa gát mái, lanh lẹ bước lên chỉ đường cho khách thượng lộ.

Ai là khách sang đò nầy đều biết rõ tộp nhà của dì chín Tám là người gốc gát chốn nầy từ bấy lâu nay.

Dì nay ngoài bốn mươi, nhà nghèo, chồng đi chết sớm để lại cho dì một chút gái thơ, mới nên ba tháng; dì tuy lớn tuổi, phần hay binh hoạn, song dì cũng lo đắp đổi nồi nay nồi mai khi bắt ốc, khi đổi rau, lần lựa cũng qua ngày qua bữa.

Lắm lúc dì ngồi buồn lẩn tay tính lại đã mười năm dư, trải qua thời gian khó nhọc như thế tuy mẹ con dì không đến nỗi đói rách, nhưng thân phận cũng vô cùng cực khổ. Từ ba năm nay nhờ trời ũng hộ, bề sanh nhai nhà dì có phần dễ dàng đôi chút. Dì ở nhà trồng cà, trồng cải con dì dãi nắng dầm mưa chèo đò đưa khách trên giải sông minh mông bát ngát.

Lúc bấy giờ mới quá canh một con dì là cô hai Hiếu nhắm ngồi chờ nữa chắc hết người đi, cô bèn lột chèo, xếp buồm lần lược vát lên nhà, khóa ghe xong, cô đi ngay vào chỗ má cô nằm, cô chong một ngọn đèn leo lét, cô dở mùng kêu má cô để hỏi thăm căn bịnh má cô lành dữ thế nào?

Cô kêu hỏi đôi ba tiếng mà bà không trả lời, cô bèn khom xuống nghiêng tai vào trong ngực bà, tay ôm bà, lắc nhè nhẹ, vừa lắc vừa kêu đến đôi ba lần như vậy, bà mới thở ra vừa rên « ư » con mắt bà nhướng mở hơi rồi cũng nhắm lại. Cô thấy bịnh tình má cô hôm nay càng trầm trọng, khiến cho tấc lòng cô thêm bối rối thảm sầu, cô chắc lưỡi lắt đầu mà đôi tròng thì chan chứa lụy, đoạn cô lòn cánh tay trái dưới cổ bà nhè nhẹ cô đở xốc hơi hơi bà ngồi dậy, song vì bà yếu quá nên cô đở coi mệt nhọc lắm, cô vừa kêu má cô, vừa hỏi:

— « Má, má ôi, con đã về đây má, má ráng uống thuốc cho mau mạnh đặng ở đời với con nghe má, nãy giờ trong mình khỏe không, má hả miệng uống thêm vài hớp thuốc nữa nghe má »

Bà gật đầu không nói lời chi, bà uống thuốc rồi ra dấu cho con đở bà nằm xuống.

Trống nhà công trở canh ba, tư bề vắng vẽ, cô hai Hiếu thức dậy hâm thuốc cho mẹ uống, vài giờ sau, bộ trong mình bà hơi bớt, bà mới kéo tay cô hai lại bảo nghiêng tai mà nghe rõ những lời bà khuyên bảo:

« Con ôi! má đau kỳ nầy nhiều lắm, má biết trong mình má thế nào kỳ nầy má sẽ lìa con luôn luôn, vậy má muốn để lại cho con ít điều cần yếu, ngõ hầu con lấy đó làm gương mà ở đời.

« Con rất yêu dấu của má ôi! Con còn hai bác, một cô, con coi bên nội con đối với con từ bao giờ lãnh đạm lè thế nào, mà nhớ từ thuở mà mới sanh con ra được đôi tháng người mà còn yếu, cha con lâm trọng bịnh chết khi ấy; chôn cất cha con rồi, mà thấy tình có bác của con ở với má rất vô tình nên má sợ càng ở lâu ngày đó mẹ con cũng bị nhiều đều hà hiếp rẻ khinh; vì má yếu đuối, chỉ cho khỏi, bác dâu con trề nhúng nặng nhẹ mà nhắc tới đó, má không thể dằn giọt lệ thương tâm cho được

« Bên nội con còn khá chớ phải nghèo cực gì, phần hương hỏa của cha con, cũng bốn thiên lúa, bây giờ bác hai con còn giữ thâu huê lợi đó, bác con ăn huê lợi của cha con mà đành để cho mẹ con mình cơ cùng vất vã, nghèo đói, lam than. Con có thấy cái tình đời với cái thế lực khả ố của đồng tiền chưa con? Hết bên nội con đều đối với con như vậy, chớ không riêng gì bác con mà từ mười mấy năm nay, mà cũng không thấy ai lại vảng đến đây hỏi con coi mà còn mất thế nào?

« Con hãy chạm mấy vít thương tâm ấy vào tâm hồn và phế phủ con nghe, cho biết đời cay đắng chút, để con được vững vàng mà xông pha trên con đường đời nầy vậy. Chừng coi có đời bạn con cũng chờ trông mong đến cửa ấy. Má e con sẽ bị người mưu mật để hại đời con chớ chẳng chơi nghe con. Má về đây ở từ mấy năm nay, bị chồi nầy xa xuôi cùng tịch, chốn đầu gánh củi bấy nầy, nên má không có hiểu được tâm địa của người lân cận ăn ở với mình ra sao? Mà muốn ... người, nên má mới ở xa người để khỏi thấy mấy cái ... lịch tàn khóc vì miếng ăn mà hại lẫn nhau đó con.

« Con ôi! Một mai má lìa trần rồi m muốn để lại cho con lời ấy hỏi, con phải cho cứng cỏi mà xâm lượt qua bao nhiêu chông gai khổ sở ấy. Má chết rồi, con chỉ ở có một mình trên đời nầy phận con đành côi cút trên mặt địa cầu mạnh mông nầy như vậy thân thân phận con thật là khó xử, vậy con hãy xem gương má từ bao giờ ở đời nầy như và má đời mà rất yên vui. Tuy vậy chớ vài năm đây thân con không đến đỗi phải như má, vì con sẽ cùng với người bạn trăm năm của con, con sẽ cùng người chia cay xẻ đắng, con sẽ yên được tấm lòng mà đi đến cùng con đường đời ».

Nói đến đây, bà mệt từ chập, nên lặng thinh, thở ra từ hồi hoài.

Rạng ngày cô thấy má cô ngặt mình quá nên lo đồ quách quan để lo cuộc tống táng bà. Vài giờ sau, bà tắc hơi, cô chạy ra xóm ngoài cho bà con lối xóm hay chạy đến phụ giúp cô, đến mười hai giờ trưa thì cuộc chôn cất đã yên bài, ai đâu về nhà nấy.

Thương hại cho cô Hiếu, phận đào thơ liễu yếu cảnh nhà hàn vi, song cô là con thảo, mấy tháng nay cô phải chịu cực khổ gấp hai lo cho có tiền dư hầu thuốc thang cho mẹ. Cô an táng bà giá có rồi, cô còn thiếu bà Phó trên 10 đồng bạc, tuy có nhỏ, song cô cũng biết đồng tiền ơn nghĩa, có phải xử cho tròn.

(Còn nữa)

SỚM MAI 7 giờ tới 11 giờ — *Phòng coi mạch* — CHIỀU 3 giờ tới 6 giờ

J. B. Phạm-văn-Tuấn

MÉDECIN CIVIL

63 Rue Colonel Grimaud - SAIGON

(SAU GA XE ĐIỀN CUNIAC) TÉLÉPHONE 7.81

Hội vạn quốc tiết kiệm

Hội hiệp-bổn nặt danh Pháp, dưới quyền kiểm soát của Chánh-phủ Đông-Pháp.
Vốn 1000.000 lượng)
Thượng-Hải) đã đóng tất cả và 8.000.000 phật)
Lăng)
Quãng Lý cỏi Đông-Pháp
Saigon 26, đường Chaigneau chi ngánh tại Hanoi: 58, Đại lộ Francis Garnier.

Muốn dự để
Lập tư bổn
Muốn có sẵn vốn
cho con cái lúc đôi bạn
Muốn để dành tiền cho con trẻ ăn học

Thì hãy mua vé của Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm:

Vé $ 1.000	trả mỗi tháng	8 $ 00
Vé 500	trả mỗi tháng	4 00
Vé 250	trả mỗi tháng	2 00

Đặng dự vào

1·— Cuộc xổ số hồi vốn lại mỗi tháng kể từ tháng đầu.

2·— Cuộc chia 1/8 tiền lời của Hội sau khi đóng đặng 2 Năm.

Hội cần dùng nhiều người chắc chắn và tử tế đặng làm quãng lý những sở mà hội chưa có người thay mặt.

BINH HO.. BINH HO.,

Người có bịnh dùng thuốc ho không có danh, thì nguy hiểm cho người bịnh lắm. Như thuốc ho (Bác Bửu) hiệu Nhành-mai từ Nam chí Bắc ai cũng đều công nhận là thần dược trị các chứng ho rất tài giá mỗi gói 0p.10. Xin do nơi Madame Nguyễn-thị-Kỉnh chợ mới Saigon và các gare xe điện.

AN-NHƯ

TIỆM MỚI LẬP TẠI N° 346 Rue des Marins CHOLON

Có bán đủ các thứ đồ ăn dùng hằng ngày và đám tiệc. Có người nấu ăn hồi trước ở hiệu Vĩnh - Xuân rất khéo. Các món bổn hiệu chế ra như sau đây: Lạp-xưỡng, thịt vịt quay, xá - xiếu, heo con quay, mỗi buổi chiều. Giá cả tính rẽ. Dĩ cá rẽ hơn các nơi, mì xào, mì chiên, cháu, cơm chiên, café và rượu đủ thứ. Chỗ ăn sạch sẽ mát mẻ, phổ ky dọn dẹp tử tế và vui vẻ, xin quí khách Saigon Cholon hãy đến ăn một lần thì đăng vừa lòng luôn, luôn.

Chủ nhơn: kinh-thịnh,
HỨA-NHUẬN.

Thằng nhỏ ba tuổi, mạnh mẻ lạ thường

Em nhỏ Lê-văn-Phát, năm nay được ba tuổi mập mạp mạnh mẽ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có góc bang, hay nóng lạnh, đổ mồ hôi tráng, lừ đừ buồn bã lắm; một tháng đau không biết mấy lần hễ ăn đồ trúng, thì chứng bang tái lại. Bịnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điềm chỉ cha nó mua có ba gói thuốc CHÍ LINH TÁN, cho nó uống đến nay tuyệt góc bang, hết nóng lạnh. Hết bịnh, nó lại mập mạp, mạnh mẻ lạ thường. Thuốc CHÍ LINH TÁN nầy, gia truyền hơn mấy đời người, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà bào chế chỉ nhờ một món thuốc nầy làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muôn ngàn người tặng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại-lý độc quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp, hầu cứu bịnh trẻ con. Thuốc đáng công hiến cho đời, chớ không dám xảo ngôn thủ lợi, dùng rồi mới rõ lời nói tôi đúng với sự thật Có bán nơi các gare xe điện từ Binhtây tới Thudaumot, ở xa muốn mua xin do nơi Madame Nguyễn-thị Kỉnh chợ mới SAIGON (giá mỗi gói 0$12).

Tha là chịu lỗ
Hơn là để nhục

Hỏi thử có phương nào hay hơn tên thuốc ***Điều phụng dục Lân hoàn*** của nhà thuốc ***Phùng gia Viên***, vì một thứ thuốc công hiệu lạ lùng trị bịnh điều kinh trối sục đau bụng đau lưng nhứt xương bạch đái sảng hậu huyết băng hoặc làm như có nghén hay là đau máu tử cung hàng lạnh ăn uống chậm tiêu nước da xanh vàng thể như người bịnh hậu, nếu đàn bà con gái có mấy chứng bịnh nói trên đây lâu mau hãy mua thuốc nầy mà dùng thì chắc rằng biết được thứ thuốc đã hạp với chứng bịnh, mà nó còn bồi bổ da thịt mập mạp ăn uống biết ngon, thành thử có thuốc nào bì kịp, có mua nhìn nhản chữ « Á » là thuốc hay, mỗi hộp 1$00.

Pharmacie **PHÙNG-GIA-VIÊN**
*Số 123 đường **Paris** — CHOLON*
« Tục Annam kêu đường đèn năm ngọn »

Ruồi ro về nạn máy bay

Trước năm ngày M. Delibe quan chủ tỉnh (Mytho) sửa soạn về nghỉ bên pháp, có 1 người bạn thân của ông nằm chiêm bao thấy ông bị tai nạn máy bay mà chết, nên đem tin ấy thuật lại cho ông nghe, ông bèn đến M. Nguyễn-thượng Hiền là người coi tay và coi tướng theo tây mà hỏi số mạng và xin bàn giùm điềm chiêm bao ấy, liền khi đó M. Hiền coi tay đoán cho ông trong vòng 10 ngày tới đây ông sẽ bị rủi ro mà chết (mort par accident) không thể tránh đặng. Cách vài hôm sau ông lên máy bay của hãng Air Orient mà về nghỉ bên pháp, thình lình tai nạn xảy ra gần thành (Rôme) bên ý và các báo ở đây đều có đăng tin nói về vụ M. Delibes chết về nạn máy, mới biết ôi thầy đoán chẳng sai, nghĩa là từ ngày coi tới ngày chết thì có trong vòng 8 bữa mà thôi.

Vậy ai muốn biết trước đường đời của mình ra sao về tình, tiền, họa, phước, chết, sống, chồng vợ hãy đến số nhà 235 đường Lagrandière mà hỏi:

Tái bút: Ngoài ra sự coi tay coi tướng theo tây, anh em, chị em ai có bịnh chi muốn hỏi cho biết bịnh mình có thể trị mạnh không đặng uống thuốc, thì có M. Trần hữu Độ, giúp đỡ và chỉ vẻ cho anh em khỏi sự lầm lạc (Một người coi tay)

Hai bức thơ của 2 vị thơ-ký

Nguyễn-thành-Đước, Secrétaire des P.T.T. à Kompong Thach (Cambodge) Le 20 3 33. Bây giờ tôi mới tin chắc Annam mình có thứ thuốc Thối nhiệt-Tán hiệu ông Tiền mà Mme Nguyễn thị Kỉnh cho không 0$10 gói đáng anh em làm thí nghiệm thật hay, công hiệu cấp kỳ đưa nhỏ tôi sổ mũi ngủ đổ mồ hôi tráng biếng ăn con mắt lừ đừ muốn có ban trái đang nóng mê mang uống vô không đầy 10 phút hết liền, bữa nay trong mình khoẻ khoắn đi chơi và ăn nhiều.

(Bán mỗi gói O 10)

M. Nguyễn-văn On ancien clerc d'Huissier Sadec. Le 25 3 33. Vợ tôi mang bịnh Bạch đái ba (huyết) rằng nhiều) lâu năm rồi, dùng đủ thứ thuốc không hết xanh sao vàng vọt nhờ dùng mấy gói thuốc Điều-kinh Bạch đái hiệu ông Tiền, nay bớt nhiều lắm, xin có gởi C. Bt cho tôi nửa lố nữa dùng cho tuyệt bịnh...

Bán lẻ mỗi gói 0$40 nửa lố 1 50 một lố 3 00) Đây là đủ bằng cớ chắc chắn thuốc hay cho người mình tình giúp nhau khỏi lo tiền hết tật còn.

Mua sỉ có huê hồng nhiều do Mme Nguyễn-thị-Kỉnh Saigon

Nota: có để bán lẻ các gares xe điện khắp Đông-Pháp các tiệm thuốc Bắc các Bazars chỗ nào cũng có bán và Vân-võ Vân Mytho, M. Tiền C.F. A.P. Phúxuân mua nài hiệu Ông Tiền khỏi lầm đồ giả dùng thêm hại.

Thuốc **THIÊN-THƠI** của Pharmacie NGUYEN-VAN-TRI ở Mytho chế ra đã cứu được nhiều người nếu có CULA thiệt thoa tiếp thêm đừng cho vọp bẻ, thì mười bịnh không trật một. Dám cam đoan.

Bộ phận của máy móc

Xin lưu ý

Qui ngài thật khó rõ được, máy móc, của qui ngài ra sao, nếu biết đặng, qui ngài chẳng hề dám dùng một thứ dầu « *rẻ tiền* » Dầu ấy không đủ tang chất tốt, sẻ làm cho máy xe của qui ngài phải hư lần lần, và sẻ phãi, tôn hao nhiều về việc sửa đổi. Vậy qui ngài nên dùng một thứ dầu mà ai ai cùng đều công nhận, đã thiệt tốt lại bảo kiết hẳng hòi của nhà chế tạo, nhưng thùng hay bình dầu có nắp hàng chì kỷ lưỡng.

Thứ dầu thiệt tốt là dầu hiệu

GARGOYLE Mobiloil

Mobiloil

SOCONY ESSENCE

Các nhà chế-tạo các thứ xe « CITROEN », « UNIC» và « PEUGEOT » buộc dùng có thứ dầu **MOBILOIL** mà thôi. Mấy ông ấy đã chuyên-môn châu đáo mới công-nhận thứ dầu ấy.

— Tôi ăn uống không tiêu nhiều khi như kim đâm vào ruột đau đớn lắm.

— Có đau bao tử đó, muốn mạnh phải đi mua thuốc hiệu Đức-Trọng chuyên trị bịnh đau bao tử ruột và bụng mà uống nếu để lâu ngày tuy vì yếu nhược thân thể hao mòn thì nguy cho tánh mạng.

Mỗi bao giá 0 $ 60

Để bán tại Nguyễn-thị-Kỉnh (Saigon) ; Bến (Gocong) ; Nghĩa-Trọng (Cantho) ; Ng.-thành Liễn (Vinhlong) ; Minh-Nguyệt, Phan-thiết (Annam).

Tân-tín-Thành

là một tiệm may rất khéo lâu nay, và lớn nhứt ở Bd de la Somme. 88. Sai-gon. do tay thiện-nghệ cắt và may

Phấn-Thu-Cúc

dùng nó mịn da và không có mụn

Phấn bột — Phấn nước. Màu trắng—Màu hường
1 hộp : $ 0 $ 40
1 vo nhỏ 0 $ 20
1 vo lớn 0 $ 40
1 lít 6 $ 00
Trữ bán tại ;
Mme Nguyễn-thị-Kỉnh, góc chợ-mới Saigon.
86 203 rue Frère Louis
86 72 rue Lagrandière
86 161 rue Mayer (Saigon).
ở Lục-tỉnh
làm đại-lý có thuê-bổng nhiều
Do nơi Mme Cường, 136 rue Frère Louis — Saigon

Một ngày hội lớn của đoàn Hướng-đạo Saigon

Thành lập trên đất Sài-thành đến ngày nay vừa đúng một năm, Đoàn Hướng-đạo Saigon chúng tôi định tổ-chức một ngày hội vào bữa chúa nhựt 18 Juin, tại nơi sân banh Tổng cuộc thể thao Annam đường Mayer, để kỷ niệm ngày độ nhứt châu niên của chúng tôi và để hiến bà con thành phố và các anh em chị em nam nữ học sinh một buổi mua vui đặc biệt. Quan Thống-đốc Nam-kỳ và Quan Chánh Địa-phương Saigon Cholon sẽ đến chủ tọa.

Chương-trình ngày hội sẽ có các cuộc vui sau nầy :

1°) Đoàn Hướng-đạo diễu qua khán-đài. 2°) Lâm lễ treo cờ. 3°) Cuộc thi căng 12 chiếc lều vải (rất vui). 4°) Thông-tin. 5) Chạy lòn giấy và vác bao cát (rất tức cười). 6°) Cách mang người bị nạn. *Cuộc biểu-diễn của 40 sói con* (rất vui). 7°) Các lực-sĩ ra mắt khán-giả. 8°) Làm Mouvement d'ensemble (rất đẹp mắt). 9°) Chạy mau 100 thước. 10°) Liệng đĩa sắt. 11°) Phòng lao. 12°) Chạy tiếp sức (rất vui). 13°) Nhảy bao (tức cười). 14°) Thi nhảy rào (như xem đua ngựa nhảy chồi vậy). 15°) Nhảy sào (nhảy cao 3 thước tây). 16°) chạy 1.200 thước. 17°) Kéo giây công (vui lắm) 18°) Chạy thay bình cỗi giọng (không tài nào nín cười được). 19) Chạy tiếp sức lối mới (rất vui).

Sau chót lại có một cuộc đá banh kiểu mới, một thứ chơi mà ở Sa gon chưa hề có bao giờ, rất vui mắt mà lại tức cười, cũng banh ấy, nhưng mỗi bên 15 chiến tướng. lúc giáp thời rất kịch liệt mà lại rất vui nữa.

Vậy chúng tôi xin kính mời Đồng-bang đi coi cho đông, trước mua vui, sau khuyến khích bọn thanh-niên nước nhà trên con đường giáo-dục mới mẻ nầy. Sân Tổng cuộc đã lập-giàn gỗ để công chúng ngồi. Giá vô cửa có hai hạng: 0$40 và 0$20. Các bà, các cô và anh em chị em nam nữ học-sanh chỉ phải trả nửa phần tiền thôi.

Có bán giấy trước Ô-kim thư xã Dakao và Idéal Photo, 74 Boulevard Bonnard Saigon.

Đoàn Hướng Đạo Saigon
lại cáo

RẺ RẺ RẺ

10 ngày bán rẻ

Của hàng Trần-quang-Nghiêm ở Saigon đường Espagne số 200 định bán rẻ trong 15 ngày : những đồ đồng lên, đồ sáng các hiệu cho khỏe để trữ bán hấy lâu. Vậy cho Quí khách nào thừa mua mau đến tiệm kẻo mà : sống và các đồ phụ tùng

TIỂU-THUYẾT CỦA ĐUOC-NHÀ-NAM — N° 136

LÒNG NGƯỜI...

VỌNG-VÂN

CHƯƠNG THỨ BA

VI.— Lòng háo-ái dạ khoang-hồng

Thị-Hai kỷ tên rồi thì nước mắt tuông ra dầm dề, rớt tờ giấy mực lem luốt hết. Nàng lấy tay tay áo chấm chữ rồi xếp tờ giấy lại, bỏ trong bao thơ, để ngoài bao :

« Kính gởi cho mẹ tôi. »

Nàng đem phong thơ để trên bàn nhỏ, gần cửa, rồi đứng dựa cửa trông xuống tàng lầu. Trông tượng cái cảnh lặn hụp với lượng sóng, ngột hơi một chập kẻ giây dưa mình thở, thì nàng dùng mình rón ốc, muốn thối bước ra ở vô phòng. Trong tiếng sóng bỗ ngoài khơi ầm ầm, gió thổi vô phòng rao rao, tai nàng vẫn nghe tiếng thầy nọ gheo nàng trước bàn hồi ngày xưa : tri kỷ trong nhứt nhứt hình dạng chi hai Mùi, nhớ gương mặt ông Cheney, rồi lại nghe tiếng tư *Lâu la*, mất thấy xác tên Phan nằm trên ván ..

Hơi ôi, chỉ có cái chết mới lành mấy cái vít nặng nề ấy !

Nàng quyết định, bèn đi chơn không xuống lầu. Lần vách đi nhẹ như sợ vợ chồng Năm Tài hay, rồi đi bọc ngoài hè, núp theo mấy chòm chưn bầu, ra lộ, đi dài theo mấy cái lều lá của bọn đánh cá, xuống tận chơn gò, đoạn cong lưng chạy lủp xủp dưới bãi, cách xa cái nhà lầu chừng trăm thước mới dừng lại.

Nàng không biết chừng ấy là mấy giờ mà trăng đã lên cao, trời sáng vật vật. Sóng bỗ vô chơn nàng trắng xóa, ướt hết nữa ống quần ; gió thổi rao rao, đứng một bỗi phát lạnh. Nàng ngoảnh lại thấy dang bà Kinh-Tùng, mặc đồ đen chơn khăn lanh đi lớm thỏm một mình trên bãi trước bến hồi ngày xưa ; tri kỷ nàng phát nhớ hình dạng chi Nàng nghĩ mẹ đã lên nhà rồi. Nàng đòm cái nhà lầu một cái rồi ăm ắm chạy luồi ra ngoài khơi.

Thình lình trên cái nhà lầu có một tiếng la hải-hải.

Số là vợ Bình Trực đi với bà kinh Tùng xuống bải cát đứng một hồi, có mới nói với bà kinh rằng có thấy thị-Hai đã được hoài có lo sợ quá, có sợ thị-Hai thâm tình việc chẳng lành. Bà kinh Tùng khuyên dứt cháu chớ nên nghi ngờ chuyện vô lý, vì thị Hai đã trở về với mẹ cũng năm ba tháng rồi, thì không lẽ nàng còn buồn về việc xưa. Nàng buồn là không chừng nàng bịnh trong mình mà thôi, và tốt hơn là rước thầy, hốt thuốc cho nàng uống. Bà kinh nói thì nói vậy mà suy nghĩ rồi cũng cho Bạch-Cúc nghi có lý, và bà cũng thầm lo như có vậy.

Hai có cháu đứng trên bãi trông gió có gần một giờ đồng hồ thị-Hai xuống chơi.

Tuy Bạch-Cúc xao xiến trong lòng mà vì không muốn trái ý cô nên gắn gượng ở đó hứng gió với cô ; chừng được lời bà kinh biểu đi kêu thị-Hai, thì cô bương bả chạy lên nhà liền.

Thị Hai không có ở trên lầu. Cô đi xuống tưng dưới kêu om sòm, thị Hai lặng thinh. Hỏi vợ chồng năm Tài, thì hai người nói không thấy nàng xuống.

Bạch-Cúc điên hồn !

Thường thường hễ có việc chẳng lành sắp đến thì người ta nóng nảy, trong lòng luôn luôn, dường như mây hắc ám báo trước có giông tố.

Vợ Bình Trực trở lên lầu, bèn vấp chơn trên thang. Vô phòng cô có ý quan sát cùng hết, mở bụng có mới nghi rồi. Cô thấy phong thơ để trên bàn nhỏ thì là biểu hết. Cô chụp phong thơ bỏ vô túi, chạy lại cửa sổ ngó xuống bãi biển, thình lình thấy đầu dưới, gần chỗ chiếc ghe lường nằm, dang một người mặt áo bà ba trắng quần đen chạy càng xuống nước. Cô la lên một tiếng thất tai thì Hai.

Bình-Trực đương ngồi nói chuyện với xã Chánh, nghe tiếng la thì tay chơn bủn rủn ; song tỉnh thương vợ thương con thêm lực-lượng cho con người, nên ông ta đứng dậy. Bạch-Cúc đứng trên lầu ráng hết sức la :

— Trời ơi, con Hai tự vận kìa kìa... đó.., chỗ chiếc ghe lường... Trời ơi chết con tôi rồi !..

Trong giây phút Bình-Trực đã càng xuống biển, kháng cự với sóng to gió lớn, quyết cứu cho được thị-Hai mà thôi.

Nàng tuyệt mang rồi, thì vợ chồng có ra chi !

Ông ta lặn hụp, có dưỡi riết ra khơi, vớ lấy thị-Hai. Một lượng sóng cuốn vào bờ đẩy ông ta *Ầm* vô, một lượng khác đẩy thị-Hai ra xa lắc. Bình-Trực đã dưỡi sức, may nhờ năm Tài và xã Chánh bơi chiếc ghe lường tới ; ông ta chụp lấy bo ghe rồi đốc xã Chánh bơi tới. Còn vài sải nữa tới thị-Hai, ông ta buông bo ghe, chụp lấy đầu tóc nàng, vỗ tay, khoát kêu xã Chánh phụ lực. Xã Chánh phụ lực. Xã Chánh buông đầm, bơi lượt kéo thị-Hai lên. Nàng hãy còn tỉnh, song đã uống nước nhiều và mệt lắm. Năm Tài quày ghe chèo riết về bờ.

CÒN NỮA

HÃY HÚT THUỐC TAM SẮC LÀ MỘT THỨ THUỐC THƯỢNG HẠNG

CIGARETTES NATIONALES

HÚT BAO NGON MÀ LẠI KHÔNG KHÔ CỔ

Hảy hút thuốc điều hiệu

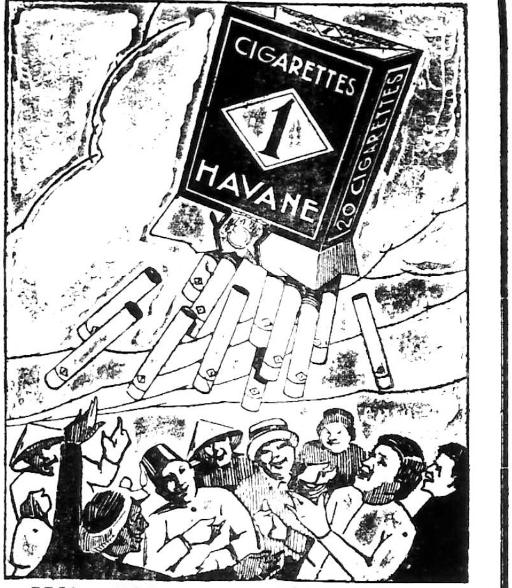

Mỗi gói 6 xu

COTAB
DISTRIBUTEUR

Vua trụ thác sanh

(Tiếp theo trương nhứt)

2767 f 70; năm 1918 được 1570 f. 65. Sau khi nó bị bắt rồi, mụ khai rằng đã 18 tháng nay chồng không đưa cho xu nhỏ nào hết. Rồi sau hết, từ tháng giêng đến tháng tư năm 1919, *Lăng-Ruy* cho vợ được 742 f 50. Cả thảy trước sau mấy năm 5.458 f 85.

Nó có cho con cái nữa. Con *Ma-ri* được cả thảy cha đưa cho 145f75, thằng *Mô-rich* được 267f3 con *Suy-dan* 317f45, thằng *Xa-lộ* 250f75.

Tôi đã nói rằng khi lính khám xét trong mình nó, thấy có cuốn sổ tay, biên tên 11 người mà nó đã giết. Ngoài ra nó còn ghi chép nhiều cái lạ lùng bí mật lắm. Trong cuộc tra xét tôi phải để ý tới cuốn sổ bí-mật nầy hoài.

Thiệt vậy, trong cuốn sổ thấy nhiều chỗ nó ghi mấy con số từ 1 tới 7 luôn luôn; ví dụ như vầy:

Nhận của số 1.

Đưa cho số 6.

Giao tay số 3 v.v.,

Ban đầu tôi lấy làm ngẩn ngơ không hiểu, nhưng sau bóp trán suy nghỉ hoài, tôi đoán chắc rằng 1—2—3—4—5—7—mỗi con số nầy tất nhiên là ám hiệu của một tên người. Xét ra thằng quỷ là kẻ ở đời làm việc có phương pháp trật tự lắm, mỗi chút gì nó mới biên chép ghi nhớ trong cuốn sổ hết. Rất đỗi tên bọ 11 người nó giết chết kia, mà còn ghi chép trước sau có thứ tự thay, vậy thì 7 con số từ 1 tới 7 đây, tất nhiên là có liên-tàng danh tánh của 7 nhơn vật nào đó. Bổn thân tôi phải dò xét vụ án, tự nhiên tôi phải tìm tòi để khám phá cho được 7 con số bí mật nầy là gì ?

Tôi lật cuốn sổ ra, tỉ mỉ xem xét từng hàng từng chữ, đến một trương kia nó ghi nhằm ngày 26 Février 1918, một hàng chữ như vầy:

«Trã tiền đi coi hát bóng đêm trước cho 1, 2, 3, 6, hết 2f 60»

Thế là 1, 2, 3, 6 đã cùng nhau đi coi hát bóng. Lần nầy tôi gỡ được đầu mối ra rồi. Những số nầy chắc không phải là dấu hiệu bí-mật của những người bị giết đâu. Và lại không lẽ các cô nhơn tình của nó có thể nào hiệp mặt với nhau một nơi đi coi hát cùng chung một tối cho được; vì đàn bà nào có tình lang mà lại không ghen tương, chồng chung đã dễ ai chiều cho ai, ấy là lẽ thường vậy.

Bây giờ tôi đoán chắc rằng những người có số hiệu như thế tất là người trong gia quyến của thằng quỷ chớ không phải ai lạ đâu. Sao biết ? Tôi suy xét và đoán mãi phải ra. Tôi suy nghỉ trong trí như vầy:

«1, 2, 3, 6, đã xuất 2f60 ra để «đi coi hát bóng cùng nhau. Vậy «thì mỗi cái giấy coi hát, giá là «0f65. Những rạp hát bóng giá «rẻ như thế, tất là mấy rạp nào «nho nhỏ lôi thôi ở mấy xóm «vắng vẻ trong châu-thành, «hay là ở ngoài châu-thành thì «mới có thứ đó. Ngoài châu-«thành à ? Gia-quyến của *Lăng* «*Ruy* ở xóm Li-chi chẳng phải «ngoài châu-thành là gì ! »

Thiệt tôi đoán trúng.

Khi hỏi mụ vợ *Lăng-Ruy* về khoản nầy, mụ khai rằng mụ nhớ chừng vào hồi tháng hai năm 1918 chồng mụ có dắt mụ với con *Ma-ri* cùng thằng con trai chót hết là thằng *Xa-lộ*, bốn người đi coi hát bóng ở xóm Li-chi. Chính mụ xuất tiền túi ra mua 4 cái giấy vô cửa rồi cách mấy bữa sau, người chồng thối y số tiền ấy lại cho mụ.

Rồi đó mật-thám khám xét tại nhà riêng của *Lăng-Ruy* ở xóm Li-chi, thấy thêm ra được một sự lạ lắm : mỗi người trong nhà chính tay thằng quỷ làm mỗi tập hồ-sơ riêng. Lính lại lục lạo ra những cái áo lót mình, mỗi cái có ghi số như sau nầy.

Số 1 : mụ *Lăng-Ruy*
Số 2 : *Lăng-Ruy*
Số 3 : con *Ma Ri*
Số 4 : thằng *Mô-rích*
Số 5 ; Con *Suy-dan*
Số 6 : thằng *Xa-lộ*

Còn số 7 thì lúc bấy giờ chưa có hồ-sơ.

Tới sau, tôi mới rỏ ra rằng con số ấy *Lăng-Ruy* đặt cho nàng *Phát năng*, là cô tình-nhơn mà nó yêu mến hơn hết. Khi nó bị lính bắt được chính là bắt được ở trong nhà cô *Phát-năng* ở đậu trên kia đã thuật, chắc độc-giả còn nhớ.

Thằng quỷ lại có làm sổ sách biên chép các khoản tiền bạc thâu xuất chi tiêu nữa. Tôi xét trong sổ sách của nó, thấy ngày 1er Avril 1919 nó có biên: «Tiền cơm cho số 7 : 250 quan» Cô *Phát-năng* cũng có sổ chi tiêu riêng trong sổ của cô, cũng ngày hôm đó, có ghi: «thâu vô: 250 quan»

Xem vậy thì 7 con số từ 1 tới 7, đã rỏ ràng là bảy cái ám-hiệu bảy người thân nhơn của thằng quỉ vậy. Sáu con số trên là vợ chồng con cái nó, còn số chót là con «*Mèo cưng*» của nó có lẽ tại cưng, cho nên cô *Phát-năng* mới được sống ở trên đời đó. *(mai tiếp)*

A. Đ.

CẦN DÙNG

Một người thợ đúc chữ nhà in cho thiện nghệ, lương bổng cao. Xin do nơi báo quán

Ecole Pratique de Commerce

Unionion sténographique suisse aimé Paris

7, rue René Héraud
Saigon (Tândịnh)

Chuyên môn dạy các khoa thương-mãi, bút toán, đánh máy, chữ-tắc Pháp-văn, vân vân.

Riêng khoa chữ-tắt bổn-trường hay mặt L.U.S.S.A.P. dạy học xong thì tại Saigon lấy bằng cấp bên Tây

Directeur: LƯƠNG-VĂN-HẬU.

Diplômé d'Ecole Supérieure de Commerce.

Titulaire des Certificats d'Etudes de l'Enseignement Commercial Paris.

Ancien Caissier Comptable des Sociétés Commerciales Industrielles et Agricoles. Expert Comptable près les Tribunaux Chef de la Comptabilité d'une maison de Commerce Saigon.

Vắn tắt...

Giở nhà lá / Giở nhà lá !

Đã có nhiều người bị đuổi, giở nhà đi rồi...

Hội-đồng thành-phố Saigon có đình xin với ban Quản-trị Địa-phương hoãn việc giở nhà lá lại, không biết đã ra thể nào chưa, mà chúng tôi tiếp được nhiều bức thơ gởi tới hỏi gắt lắm.

Những thơ ấy hỏi rằng Hội-đồng thành-phố nói hoãn việc giở nhà lá, sao vẫn còn bị đuổi giở nhà đi ? Chừng nào mới tạm bãi việc giở nhà ? Hay chờ cho giở đi hết rồi thôi ? ?

.·.

Hội-đồng địa phương có bằng lòng bỏ món thuế xe máy không ?

Phải làm cho dân thỏa nguyện đôi chút, chớ bắt đóng nhiều món thuế quá chịu sao kham ?

Người ta nói với chúng tôi rằng Hội-đồng thành-phố Saigon nhận xin ở Hội-đồng Địa-phương như vậy, mà rồi đây đại-biểu của thành-phố đi nhóm ở Hội-đồng địa-phương có chịu tận tâm bàn cãi cho vỡ lẽ không ?

.·.

Còn vấn-đề cứu thất-nghiệp nữa !

Nói thì phải làm, làm gấp lên mới được chớ diên trì cũng không ích gì cả. Trước hết phải lấy phương-pháp cứu giúp tạm thời, rồi thì bày cách lâu dài cho anh em có việc làm mới được.

Hội-đồng thành-phố nên liệu lấy, anh em thất-nghiệp bị-vọng ở các ông và anh em không phải sống ở lời hứa của các ông đâu.

.·.

Nhiều người ở Saigon chưa có giấy thuế thân, giờ kiếm được tiền, muốn lấy giấy mà sợ bị phạt đóng năm trước, lại không tiền.

— Không có đâu. Ai có tiền đóng một đầu thuế năm nay, cứ đi đóng đi, hoặc tới bót xin giấy rồi đi nạp, không bị bắt bớ gì đâu.

.·.

Nói chuyện đóng thuế thân, nơi nầy dễ, rộng rãi với dân, nơi kia lại khó, gắt gao với dân.

Tức như hạt Tânan, dân đóng thuế trễ bị bắt phạt nhiều quá !

.·.

Hôm chiều 9 Juin, ông cò Đại-ngãi (Soctrang) đi tuần, tới Kế-an bỏ ghe lên bờ, thấy tên Tường đang cởi xe máy. Ông cò kêu lấy giấy thuế thân 1933.

Anh Tường đem cơm cho bạn trong ruộng ăn, nghe hỏi lật đật trình giấy, thấy đóng thuế rồi, ông cò lại bắt xe không đèn. Giam Tường lại sáng ngày làm giấy phạt sáu cắc, báo hại bạn bè đói thục con mắt...

.·.

Bọn thầy thuốc Trung-Việt nào mà gởi thơ hăm dọa những thầy thuốc Annam vừa rồi, chúng tôi có hỏi sao không thấy trả lời.

Bọn nào lập hội, để hiệu là «Trung-Việt được cuộc công hội» đó, ở đâu ? Vì sao lại có sự hăm dọa nầy ? Để rồi chúng tôi sẽ nói.

Von Seeckt lên Bắc-kinh

Đại-tướng nước Đức là Von Seeckt tới đất Tàu mấy lúc nay, nhiều tin nói vầy khác, mà va vẫn chối, bảo là đi có chuyện riêng.

Tuy không có gì chánh thức, chớ người ta vẫn biết rằng Seeckt đi đây cốt tổ chức binh bị cho Tàu. Công việc làm nhờ có một xưởng làm khí-giới của một nước kia đã từng nghịch với Đức lâu rồi.

Rồi đây, Tàu sẽ có một đạo binh mới chăng ?

Tương-lai hoàn-cầu quan-hệ với nước ta thể nào ?

(Tiếp theo trương nhứt)

Trung-Hoa dân-quốc thứ 9 chính là lịch tây 1920. Lao-nông chánh-phủ Nga gởi tờ tuyên bố cho Tàu xin bỏ ráo quyền lợi Nga ở Tàu. Thế là mục đích của Nga ra thế nào, chẳng không nói ai cũng biết.

Nhưng sau vì Tưởng-giới-Thạch bài cộng mà nảy ra việc tuyệt-giao với Nga. Tuy vậy mà Nga đã bao giờ không liếc mắt ở Tàu đâu.

Liền mấy năm nay, Phùng-ngọc-Tường ở Nga hơn 6 tháng làm cái gì ? Bà Tống-khánh-Linh là vợ Tôn-trung-Sơn, Trần-hữu-Nhơn là nhà ngoại-giao của Nam-kinh-phủ, cho đến Uông-tinh-Vệ, Tờ Khiêm, thảy có ở Nga trót tháng, mà hiện bây giờ Mạc-đức-Huệ còn nằm ở Nga, ngày đêm xum đầu với người Nga, mà tính việc Trung-Nga hội nghị là làm cái gì ? Há phải Nga thật tương Tàu đâu, nếu Nga mà không trở ngại gì Nhựt, thì Nga cũng nuốt Tàu.. Khốn nạn vì Nhựt đánh Tàu, mà Nga không thể nuốt xuống, không nuốt được Tàu, bèn phải quay lại làm bộ thương Tàu. Tục ngữ có câu : «*Bắt không được, tha để làm phước*», Nga sở dĩ bịn rịn với Tàu, chính vì lẽ đó vậy.

P. S. N.

CASINO

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ sáu 9 Juin
tới thứ năm 15 Juin 1933

COUP DE FEU A L'AUBE

Tiếng sung nổ trong lúc rạng đông

Một tuồng coi rất khoái chí

GIÁ CHỖ NGỒI :

Matinée et soirée

Loges Galerie la place ..... 1$50
Loges Parterres 1.00
Fauteuils 0.80
Militaires Baignoires 0.60
Quatrièmes 0.30
Enfants 0.20

Khỏi tiếng phụ trội chi thêm

EDEN

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ tư 7 Juin
tới thứ ba 13 Juin 1933

GLORIA

CỦA KIỆT TÁC
Brigitte HELM
André LUGUET

Thời sự giờ chót
nói tiếng rỏ ràng

GIÁ CHỖ NGỒI
En matinée et soirée
Loges ..... 2 $ 00
Ba... ..... 1 $ 00

Khỏi tiếng phụ trội chi thêm

Một ngày mới lịch xử

(Tiếp theo trương nhứt)

Bài diễn-văn của vua Georges V đọc chỉ lâu độ sáu phút đồng-hồ, ngài nói bằng tiếng Hồng-mao và tiếng Pháp, rồi thông-ngôn cũng dịch y ra hai thứ tiếng như vậy.

Nhưng, cái chương trình làm việc đây không phải là hoàn toàn đâu. Chúng ta không phải xét về ngày giờ làm việc, số tiền công, nhưng chúng ta phải cùng nhau gom góp sức lại, để nâng đỡ các chánh-phủ đứng lên trên những nền trách nhậm của mình, cho ai ai đều được hưởng lợi mà thôi.

Đoạn ông ta bắt qua vấn-đề nợ, bảo rằng hội-nghị nầy không phải là cốt bàn về vấn-đề đó, nhưng cần theo đuổi công việc đã khởi ở Lausanne. Ông nói :

Một cái nguyên nhơn trong nhiều nguyên nhơn gây nên nạn kinh tế khủng hoảng ngày nay, là tự các chánh-phủ riêng bày phương pháp tự bảo, tuy là đỡ ạm thời, nhưng cái hại lớn và lâu lắm. Làm vậy, chẳng qua là gây thêm sự hổn độn cho trật tự mà thôi. Nếu bỏ cho thế giới cứ tự lo, cứ tự xếp đặt phần khởi lấy, đừng có một sức nào của quốc tế và sự hiệp tác các nước, thì cái nạn nguy khốn nầy bao giờ mới giứt ?

Ông Mac Donald còn nói nhiều lắm, ông bày tỏ tình-hình của thế-giới, mong mỏi cho các đoàn đại-biểu phải hiệp-tác lại. Rốt hết, ông tuyên-bố rằng :

Chúng ta đừng để thất bại. Chúng ta tới đây là nuôi một cái ý tưởng như nhau rằng sự hạnh-phúc lâu dài của một nước là do sự hạnh-phúc lâu dài của cả thế giới mà ra. Và chúng ta đã nhứt định quyết hiệp tác nhau gây lại nền thạnh vượng.

Vậy đừng cho mất ngày giờ cần phải hiệp tác mau mau, đó là điều cốt yếu của sự kết quả tốt vậy...

.·.

Dịch bài diễn-văn của ông Mac Donald ra rồi, thì các đoàn đại-biểu khởi sự lập các ban ủy-viên ông Mac Donald có xin lập một ban trị sự, gồm có đại-biểu những nước: Argentine, Tàu, Tiệp khắc, Pháp, Đức, Mễ-tây-cơ, Y-pha-nho, Thoại-điển, Huê kỳ, Nga, Canada, Hung, Ý, Nhựt, Hòa-lan.

Xong thì đã 4 giờ rưỡi. Hội-nghị giải tán, qua sáng thứ ba, độ 10 giờ rưỡi là nhóm lại.

Lấy chất gì ở cuồi để làm đường ?

Người nước Đức thiệt là thông minh tiến-hóa.

Mới đây, ông giáo-sư Bergius tìm được chất gì trong cuồi (*bois*) không biết, bảo làm ra đường ăn được. Ông ta mở ra một xưởng máy ở Man-nheim và sắp dựng lên nhiều xưởng y như vậy ở các nơi khác, để làm thứ đường ấy.

Các nhà bác học Đức lại tuyên bố rằng thứ đường nầy ăn ngon như các thứ đường xưa nay, lại rẻ tiền.

Sổ Quốc trái Đông Pháp

Số Quốc trái Đông-Pháp kỳ xổ thứ 45 đã xổ ở Hanoi hôm 1er Juin. Ngay bữa ấy bổn báo đã theo A R I P. đăng những số nào trúng lớn rồi. Nay xin đăng tiếp luôn 1016 số trúng 500$ ra đây :

99570	757	3614	22656
95393	46179	62949	89306
83553	3307	10427	86920
73350	44424	42976	73730
85346	63694	67594	1825
70230	17395	14126	73810
83555	91497	32070	57632
86064	18817	6742	3318
20356	88191	15684	14606
27357	23160	41325	46278
76298	90897	32008	92507
94313	73671	75253	39698
91637	71751	20639	50612
16767	18640	38245	19096
12610	95559	10978	72342
7215	2968	68384	57990
55973	318	93289	64904
77144	75901	62680	31483
74935	14241	397	38017
28797	22209	59740	63107
4462	85606	67089	29035
81300	14718	41843	11772
57679	42115	32311	73895
41425	83299	29911	98819
11329	45922	40194	77783
69268	40220	11312	45646
71345	71556	24546	31059
75006	28107	43162	4133
93674	53684	82551	21634
73908	69806	44799	37835
84735	35701	4948	54344
33034	64375	35056	21919
72415	23203	6942	6392
46408	28562	132	93766
94755	81732	7999	11412
1490	2603	83596	34263
31304	52898	78594	85182
95023	14050	29249	89808

(còn tiếp)

Vụ giả mạo thuốc của nhà thuốc Thiên-hòa-Đường (CHOLON) đã tuyên án. Chánh phạm còn đang đào tẩu, ai chỉ bắt sẽ đặng lãnh tiền thưởng.

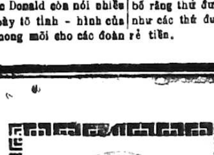

Hình tên Liêu-văn-Bổn
cũng kêu là Liêu-văn-Phổ

Kính cung lục châu chư tôn đặng rỏ.

Cái sự đặc biệt của thứ dầu bá chứng kêu là «**DẦU THIÊN-HÒA**» và thứ thuốc giải nhiệt «**THỐI NHIỆT-ĐƠN**» cùng các phương thuốc khác của bổn đường, đều do nơi sự bào chế của nó thật là tinh-lương, sự công hiệu của nó rất lạ lùng, cho nên mọi người gần xa đều nghe danh tiếng. Bởi đó cho nên, nhiều tay gian giảo, mạo danh hiệu của bổn đường, làm thuốc giả mà gạt gẫm bá tánh khắp lục châu, bán rẻ đặng mà đồ lợi. Vì vậy cho nên nhiều người bởi không để ý xem xét cho kỹ lưỡng, nên mua lầm thuốc giả mà tưởng là thuốc thiệt.

May nhờ các nhà Đại-lý của bổn-đường dưới lục tỉnh cho hay biết, nên bổn hiệu mới hết sức tận tâm mà tra cứu, vì nghĩ rằng, tuy sự thiệt hại về sự bán buôn của bổn đường chẳng phải ít nhưng cái giá trị của nó có chừng, chớ còn cái sự nguy hiểm về bên sự chữa bịnh của nhơn quần thì thật là lớn lao vô hạn. Bởi thế nên từ đây bổn đường nhứt định không dung thứ những kẻ vô lương tâm mà đồ lợi bằng cách ấy nữa. Ngày 17-10-32, bổn đường bèn vào đơn nơi tòa Saigon, tòa mới phú về bót Cholon đặng dò xét trong châu thành trước hết, quả nhiên qua đến ngày 10 Novembre cùng trong năm ấy, nhờ người điềm chỉ nên mới biết đặng một cơ quang rất nên bí mật của kẻ chế tạo những đồ đạt để làm thuốc giả ở tại đường hẻm Marins (kêu là đường hẻm Đào Nguyên) tức thì có bót bèn cho xét nhà bắt đặng một người khách trú tên gả Âu-Dương và xét ra trong nhà có tới 2 cái máy in và bản kẽm (clichés) để đặng in toa và nhãn Dầu Thiên-Hòa và thuốc Thối Nhiệt Đơn cùng các thứ thuốc khác gần mấy chục thứ, thứ nào cũng giống hệch với những toa và nhãn hiệu của bổn đường, khó mà phân biệt đặng. Nên nội vụ ấy, nhà bót đã làm biên bản và giải ra tòa và người và tang vật đặng để cho tòa phân xử.

Theo lời khai của tên Âu-Dương trước tòa ngày 6 Avril 1933, thì va nhận rằng : va là người đồng lõa, chỉ có in toa và nhãn thuốc mà thôi ; còn chánh phạm là người bào chế, vô ve và bán thuốc giả là Liêu-văn-Bổn cũng người khách trú đã đào tỵ từ khi hay va bị bắt. Tòa trừng trị bèn kêu án chánh phạm Liêu-văn-*Bổn* cũng kêu là Liêu-văn-Phổ, một năm tù, còn tên Âu-Dương là người đồng lõa thì bị ba tháng tù và cả hai người đồng chịu một số tiền thiệt hại là 1.000 $ 00 cho bổn đường. *Và ký tờ tập nả tên Liêu-văn-Bổn* bất luận ở tỉnh nào trong xứ nầy.

Vậy bổn đường vì muốn trừ giứt cái hại ấy cho tuyệt, nên để lời rao nầy và xin chư tôn như có ai biết tên chánh phạm Liêu-văn-Bổn (theo hình bên đây) mà chỉ cho nhà chuyên trách bắt đặng nó thì bổn đường sẽ đền ơn một số bạc là hai trăm đồng (200$00).

Nhà thuốc THIÊN-HOÀ-ĐƯỜNG
Số 208 đường Marins — CHOLON
Téléphone Cholon N° 109

MAU